

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2016 - 2019

....1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

....2 Hyvinvointityön vahvuudet ja haasteet

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2020 - 2022

....3 Kuntastrategian priorisoinnit ja linjaukset

....4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

....5 Hyvinvointisuunnitelma

.....5.1 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

....6 Suunnitelman laatijat

....7 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2016 - 2019

Kunnan on seurattava asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia (terveydenhuoltolaki 1326/2010 § 12).

Hyvinvointikertomus on kuntajohtamisen työväline. Se antaa suuntaviivoja kaupungin strategiatyölle, toiminnan ja talouden suunnittelulle ja poliittiselle päätöksenteolle. Käytännössä hyvinvointikertomus on ymmärrettävään muotoon kirjoitettu tiivis asiakirja, joka valmistellaan kunnan johtoryhmän ja eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyönä.

Hyvinvointikertomus sisältää

- katsauksen kaupunkilaisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttaviin tekijöihin
- arvion hyvinvoinnin edistämistoiminnan edellytyksistä
- suunnitelman kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämisestä

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Kuntalaisten hyvinvointia voidaan tarkastella eri indikaattoreilla. Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa on runsaasti tietoa eri tietopankeilta, kuten THL/Sotkanet.fi, Liiteri-tietopalvelu ja Lipas.fi.

Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Tietoja on kerätty perusopetuksen 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkaa käyville oppilailta, lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta. Viimeisin kouluterveyskysely tehtiin keväällä 2019. Kysymykset, joihin oppilaat vastaavat itsenäisesti, ovat erilaisia jokaiselle vuosiluokalle. Koska terveyskyselyn kysymykset ovat vaihtuneet ja niitä on enemmän, ne eivät ole aina verrattavissa aiempaan aineistoon.

Kaupunki kerää myös tilastoa toimintansa seuraamiseksi.

Työryhmä on valinnut sellaiset indikaattorit, jotka kuvaavat hyvinvoinnin eri osa-alueiden kehitystä ja jotka osoittavat kaupungin vahvuuksia tai heikkouksia. Vertailukunniksi on valittu Kirkkonummi, Porvoo ja Imatra. Kirkkonummi ja Porvoo valittiin siksi, että ne ovat kaksikielisiä kasvukuntia ja Imatra siksi, että se on asukasluvultaan Raaseporin suuruisen.

Indikaattorien tulkinta

Alla olevat indikaattorit kuvaavat kehitystä ja nykytilaa kolmella eri tavalla: muutos, suunta ja vertailu. Graffikan värit viittaavat positiiviseen tai negatiiviseen muutokseen, harmaa väri osoittaa muutoksen olleen vähäinen tai että indikaattoria ei voida yksiselitteisesti pitää positiivisena tai negatiivisena

Muutos

Ympyrän sisäpuolella oleva arvo osoittaa prosentuaalisen muutoksen viiden vuoden ajanjaksolla. Jos ympyrä on väriltään vihreä, muutos on myönteinen; punainen väri merkitsee negatiivista muutosta. Jos ympyrän sijaan on harmaa nuoli, muutos on alle 5 %.

Kysymysmerkki tarkoittaa sitä, että kehitystä koskevaa tietoa ei ole saatavilla riittävän pitkältä ajalta.

Suunta

Suunta osoittaa Raaseporin indikaattoriarvon kolmelta viimeiseltä vuodelta.

Vihreä käyrä = positiivinen kehitys

Punainen käyrä = negatiivinen kehitys

Harmaa käyrä = muutos alle 5 %

Vertailu muihin kuntiin

Vihreä palkki = oman kunnan arvo on vähintään 10 % vertailukuntaa parempi

Punainen palkki = oman kunnan arvo on vähintään 10 % vertailukunnan arvoa huonompi

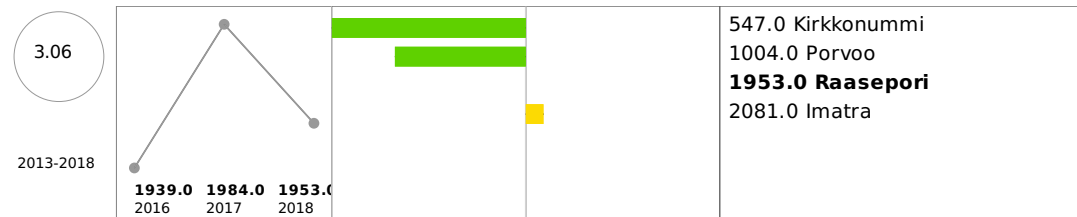
Keltainen palkki = oman kunnan arvo ei ole vertailukuntaa parempi eikä huonompi (ero on alle 10 %)

TALOUS JA ELINVOIMA

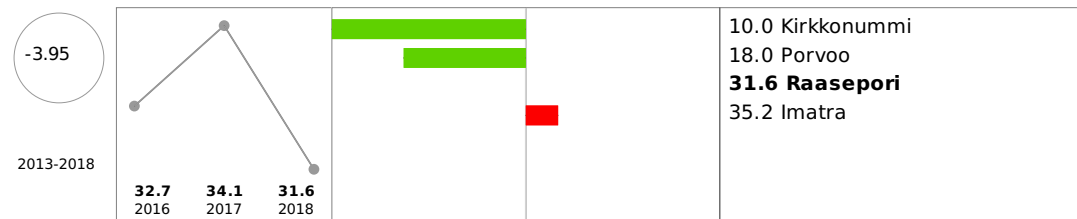
Talous

Tulot

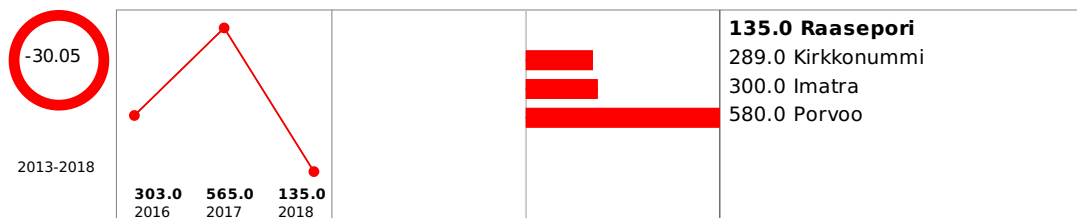
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

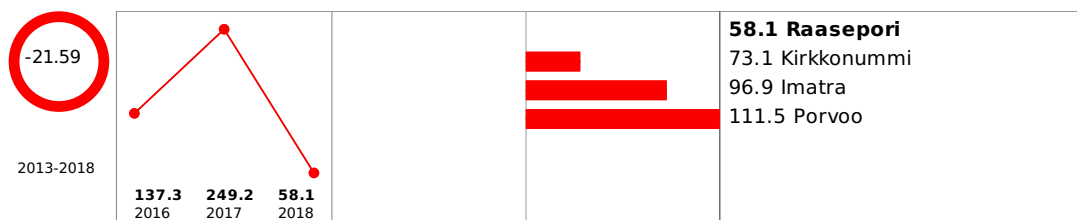
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

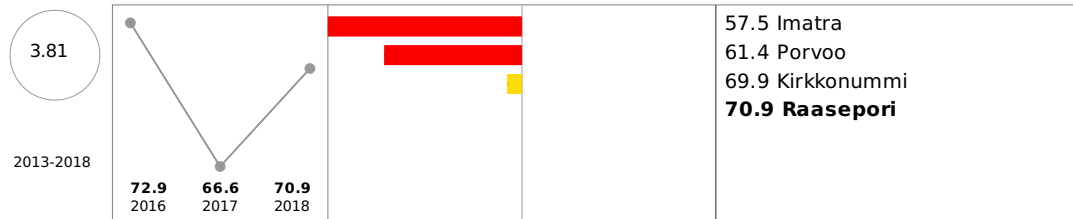
Vuosikate, % poistoista

Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

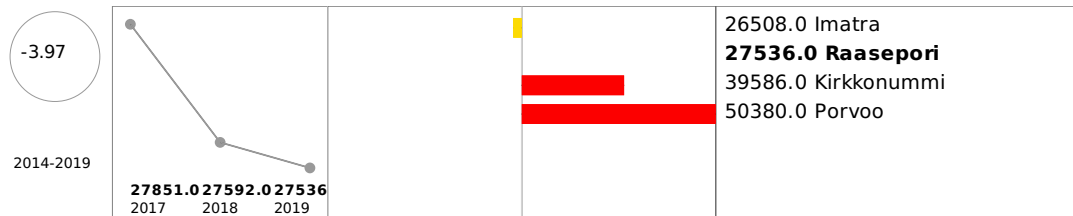
Verotulot, euroa / asukas

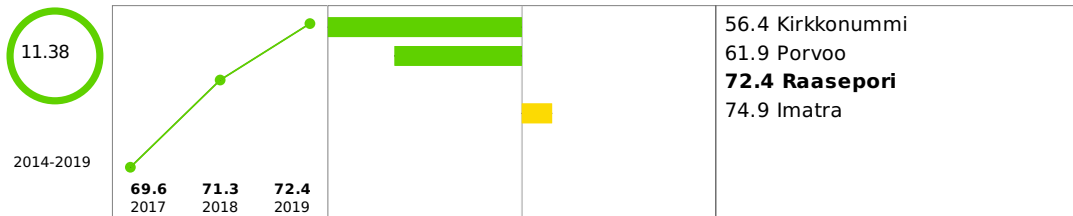
Elinvoima

Väestö

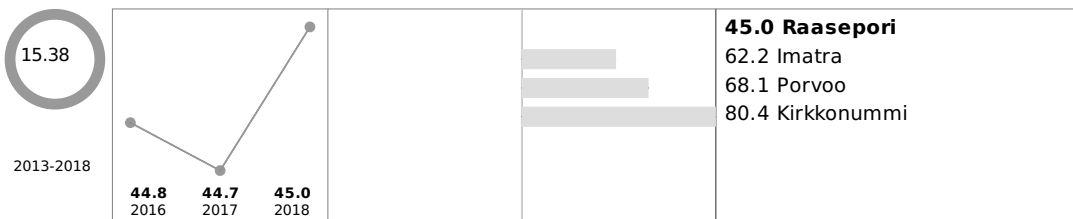
Väestö 31.12.

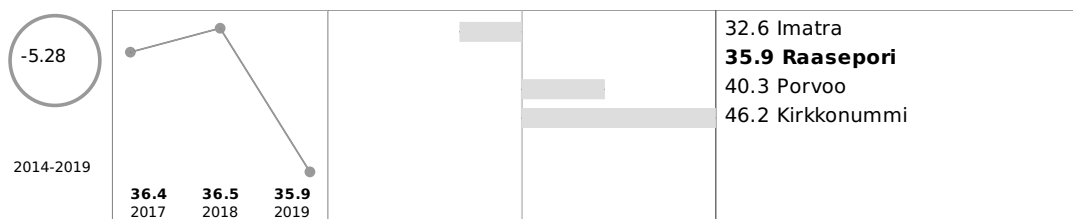
Huoltosuhde, demografinen

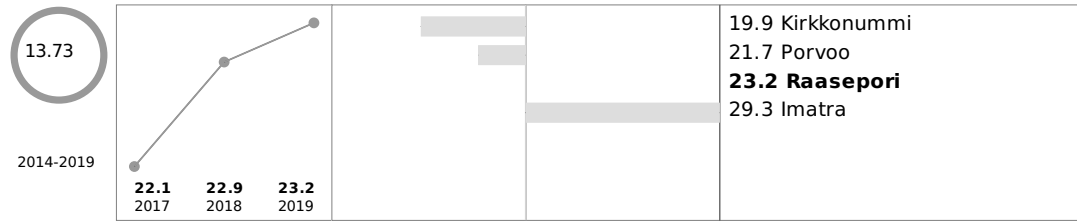
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

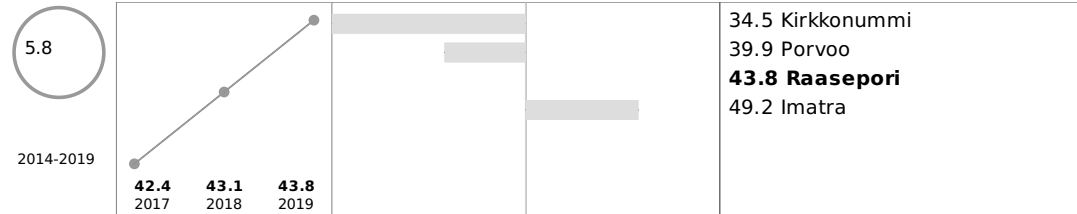
Lapsiperheet, % perheistä

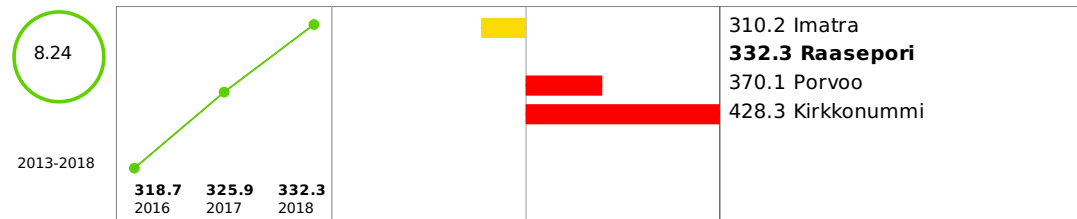
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

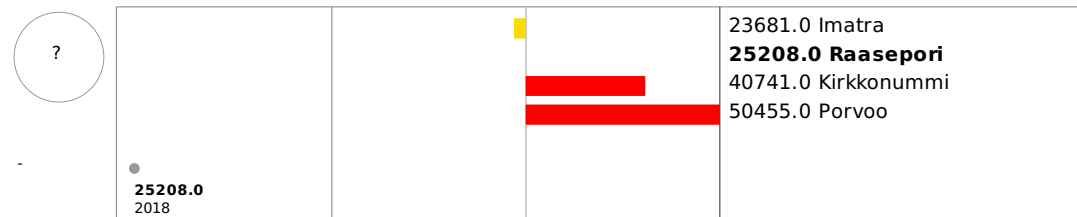
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

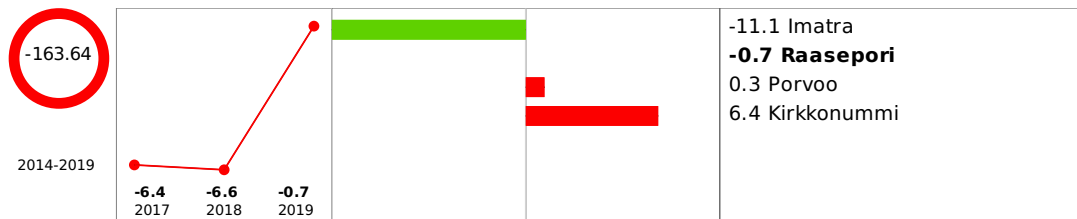
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030

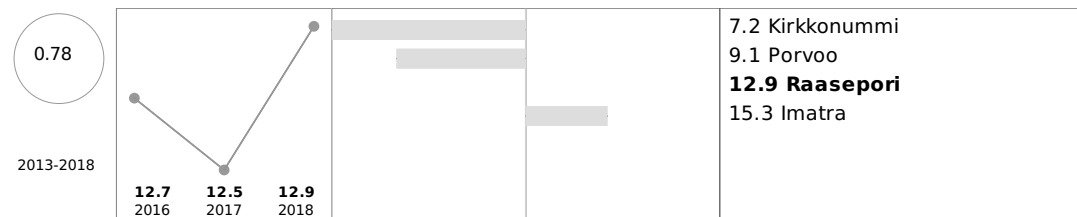

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

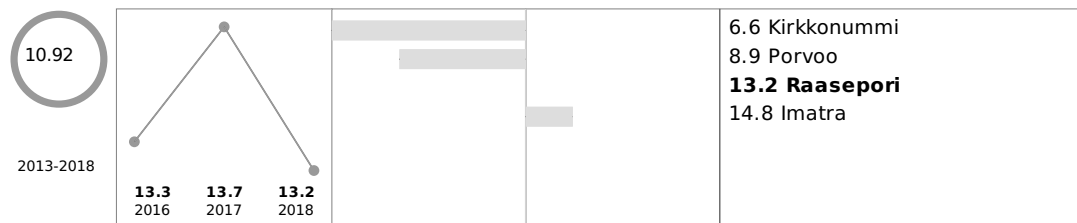

Elinvoima

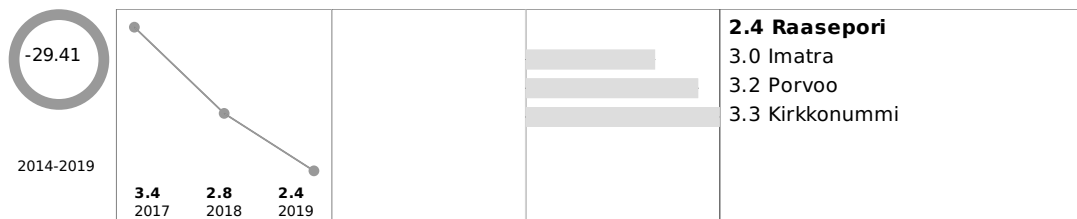
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

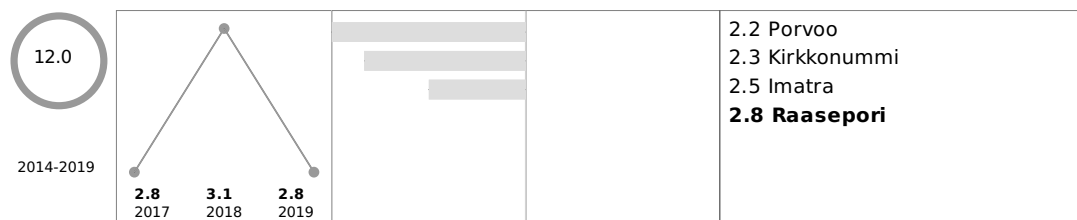
Lasten pienituloisuusaste

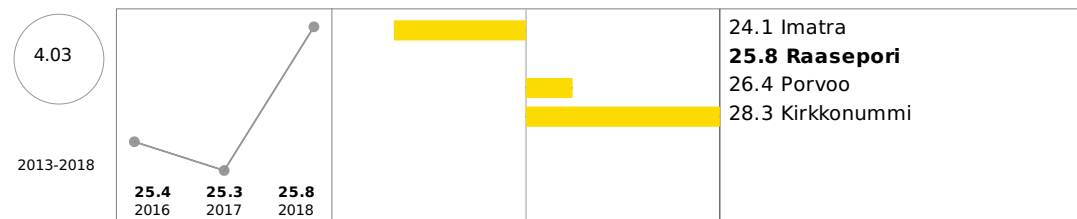
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Raaseporin väestöennuste 2019		
Väestö 31.12. ikäryhmä/vuosi		

	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
2019	27334	4032	15836	4078	3388
2020	27098	3878	15671	4006	3543
2025	26090	3310	14659	3778	4343
2030	25208	2895	13677	3862	4774
2035	24482	2674	12914	3758	5136
2040	23857	2567	12382	3496	5412
Lähde:					
Tilastokeskus					

TALOUS JA ELINVOIMAISSUUS - Yhteenveto

Tulot

Raaseporin asukaskohtainen valtionosuus oli 1 953 € vuonna 2018 (1 964 € vuonna 2017), mikä on huomattavasti suurempi kuin kahdessa vertailukunnassa (Kirkkonummi 547 € ja Porvoo 1 004 €) ja hieman vähemmän kuin kolmannessa vertailukunnassa (Imatra 2 081 €). Valtionosuuksien osuus kaupungin nettokuluista oli vuonna 2018 31,6 %, mikä on hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin valtionosuudet kattoivat 34,1 % kaupungin nettokuluista.

Raaseporin asukaskohtainen vuosikate oli 135 € vuonna 2018, mikä merkitsi merkittävää vähennystä vuodesta 2017, jolloin asukaskohtainen vuosikate oli 565 €. Vuosikatteen osuus poistoista laski merkittävästi vuoden 2017 249,2 %:sta, kun se vuonna 2018 kattoi 58,1 % poistoista.

Raaseporin asukaskohtainen lainakanta jatkoi myönteistä suuntaustaan laskien 3 889 €:oon asukasta kohden vuonna 2018. Vaikka tässä on parannusta vuosista 2016 (4 238 €/asukas) ja 2017 (3 909 €/asukas), lainakanta asukasta kohden on edelleen vertailukuntia korkeampi. Suhteellinen velkaantuminen kasvoi 70,9 %:iin vuonna 2018, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2017, jolloin se oli 66,6 %. Taso on kuitenkin edelleen vuotta 2016 alempi, jolloin suhteellinen velkaantuminen oli 72,9 %.

Asukaskohtainen verotulo laski noin 16 % vuonna 2018 (4 091 €/asukas) vuoteen 2017 (4 158 €/asukas) verrattuna. Vertailukunnista vain Imatran (3 826 €) verotulot asukasta kohden olivat Raaseporia pienemmät, kun taas sekä Porvoon (4 559 €) että Kirkkonummen (4 823 €) verotulot asukasta kohden olivat korkeammat.

Väestö

Väestökehityksen suuntaus on edelleen Raaseporissa negatiivinen, sillä vuonna 2018 kaupungin asukasluku oli 27 592. Tämä merkitsi 0,93 %:n vähennystä vuoteen 2017 verrattuna ja 1,7 %:n vähennystä vuoteen 2016 verrattuna. Väestöennuste vuodelle 2030 on 25 208 asukasta, mikä tarkoittaa 8,6 %:n vähennystä vuosina 2018–2030.

Vertailukunnista vähennys oli hieman suurempi Imatralla (-12,1 %), kun taas Porvoon (+0,4 %) ja Kirkkonummen (+3,8 %) väkiluvun ennustetaan kasvavan hieman vuoteen 2030 mennessä. Porvoo oli ainoa vertailukunta, jonka nettomuutto per

1 000 asukasta oli positiivinen (0,7 %). Raaseporissa vastaava luku oli -6,6 %.

Demografinen huoltosuhde kasvoi entisestään Raaseporissa ollen 71,3 vuonna 2018. Vertailukunnista Imatran luku oli suurin (73) ja Kirkkonummen pienin (56,9). Lapsiperheiden prosentuaalinen osuus Raaseporin perheistä on pysynyt suhteellisen tasaisena vuosina 2016–2018. Vuonna 2018 se oli 36,5 %. Tämä tarkoitti +0,1 prosenttiyksikön muutosta vuodesta 2017 ja -0,2 prosenttiyksikön muutosta vuodesta 2016. Vertailukunnista Kirkkonummella on suurin luku

(46,5 %) ja Imatralla pienin (32,8 %).

Raaseporin lapsiperheistä 22,9 %:lla oli vain yksi vanhempi, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 22,1 %.

Kirkkonummen (19,2 %) ja Porvoon (21,2 %) vertailukunnissa luvut olivat hieman pienemmät kuin Raaseporissa.

Imatran luku (28,6 %) oli sitä vastoin huomattavasti suurempi kuin kolmen muun kunnan. Vuonna 2018 asutokunnista kaikkiaan 43,1 % luokiteltiin yhden hengen asutokunnaksi, eli noin 0,7 prosenttiyksikön lisäys edelliseen vuoteen verrattuna. Raaseporissa koulutustaso jatkoi nousuaan, ja se oli vuoden 2018 lopussa 332,3 (325,9 vuonna 2017 ja 318,7 vuonna 2016).

Elinvoimaisuus

Raaseporissa yleinen köyhyysuhka on pysynyt suhteellisen stabiilina vuosina 2015–2017. Vuoden 2017 lopussa se oli 12,5 %. Vertailun vuoksi voidaan todeta, että Kirkkonummen vastaava luku oli 6,7 % ja Imatran 14,7 %.

Raaseporissa köyhyysuhan alla eli 13,7 % lapsista vuoden 2018 lopussa.

Kun tarkastellaan pitkäaikaisia toimeentulotuen saajia prosentteina samanikäisestä väestöstä, Raaseporissa on vertailukunnista pienin luku (2,8 %) 18–64-vuotiaiden keskuudessa; Imatralla on vertailukunnista suurin luku (4,2 %). Ikäryhmässä 25–64-vuotiaat Raaseporin luku (3,1 %) on sen sijaan vertailukunnista suurin. 65-vuotiaista ja sitä vanhemmista henkilöistä 0,2 % on pitkäaikaisia toimeentulotuen saajia. Tämän ikäryhmän osalta voidaan myös todeta, että vertailukuntien välillä ei ole merkittäviä eroja.

Käytettävissä olevan tulon Gini-kerroin on Raaseporissa edelleen laskenut ollen 25,3 vuonna 2017. (Vuonna 2016 se oli 25,4 ja vuonna 2015 26.) Työllisyysaste kasvoi Raaseporissa hieman edellisestä vuodesta, ja se oli vuoden 2018 lopussa 41,6 %, kun se vuonna 2017 oli 41 % ja vuonna 2016 40,07 %.

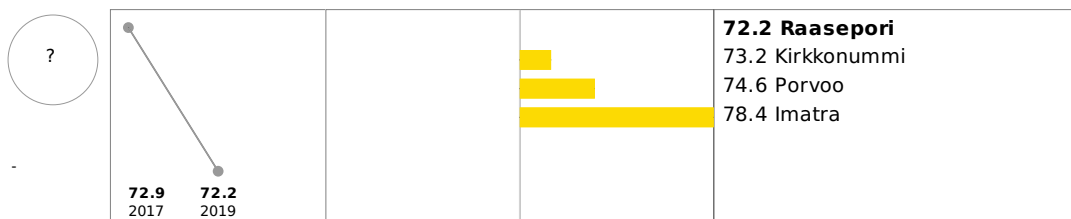
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

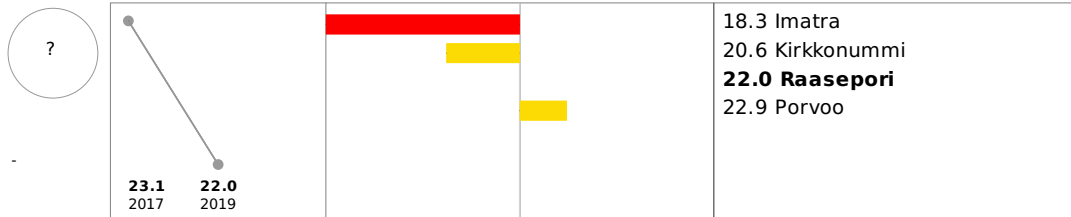

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

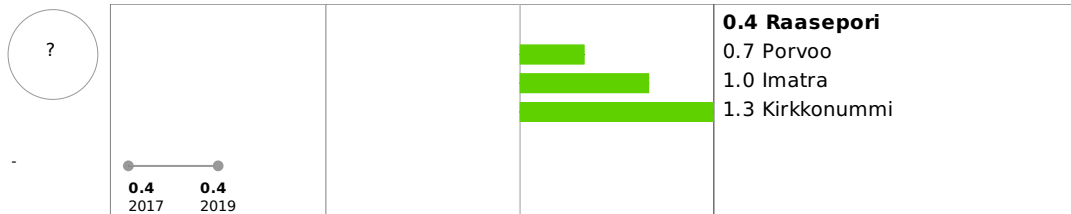

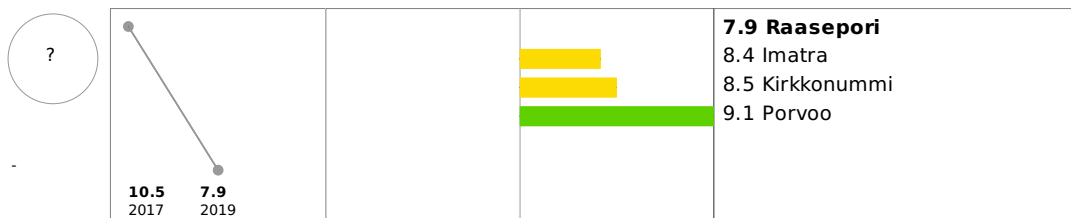
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

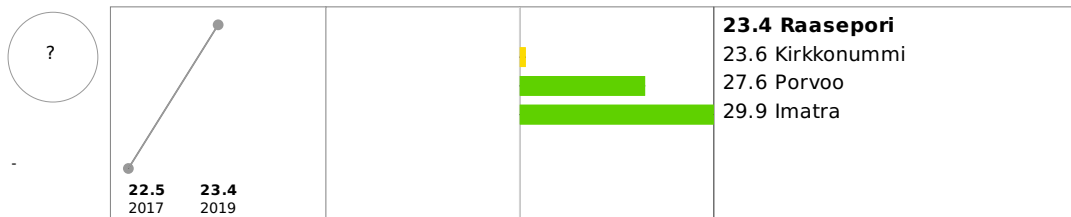
Ei yhtään hyvää kaveria, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

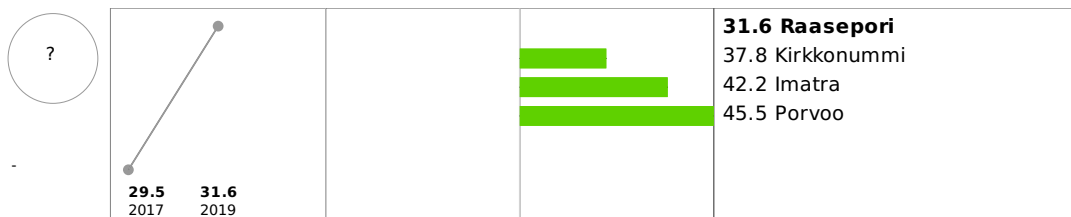
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

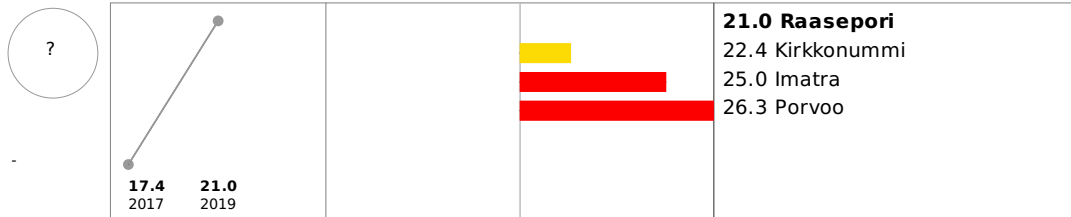
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

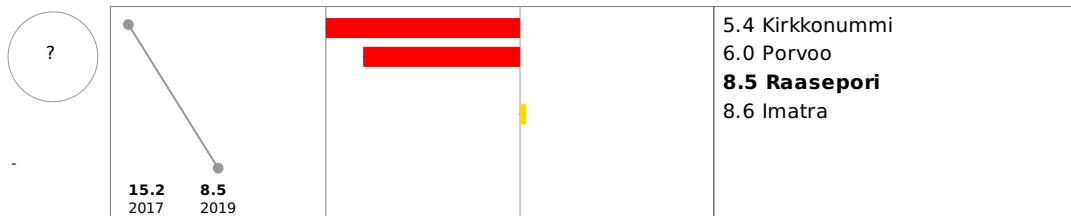
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

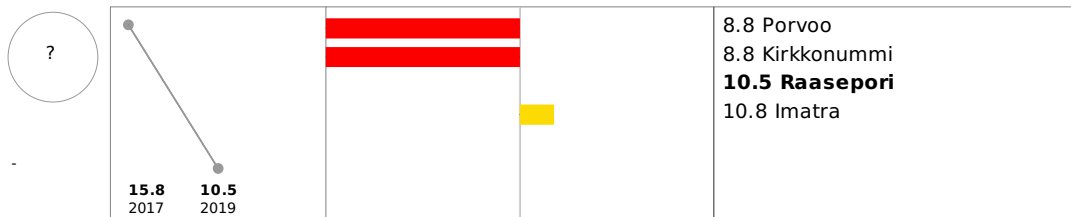
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

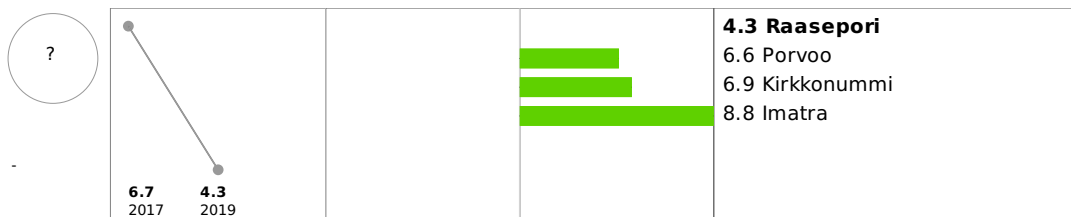
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

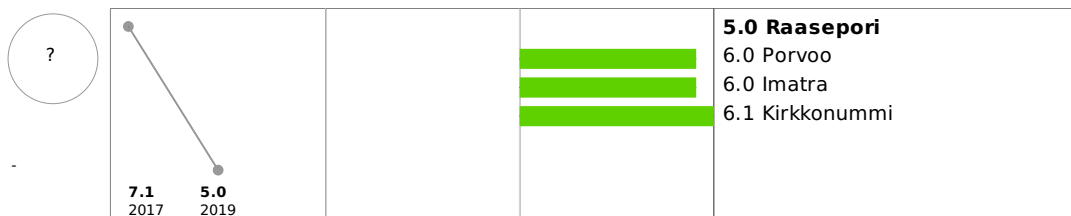
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipainoisia % ikäluokasta 2-6 v.

Ylipainoisia % ikäluokasta 7-12 v.

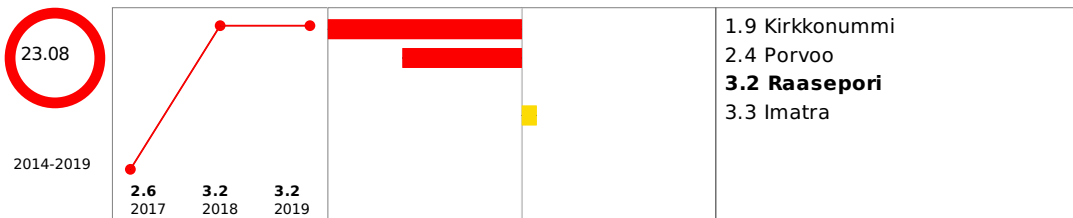

Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

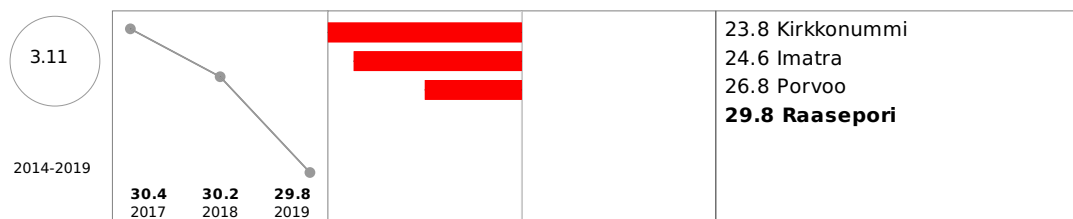
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

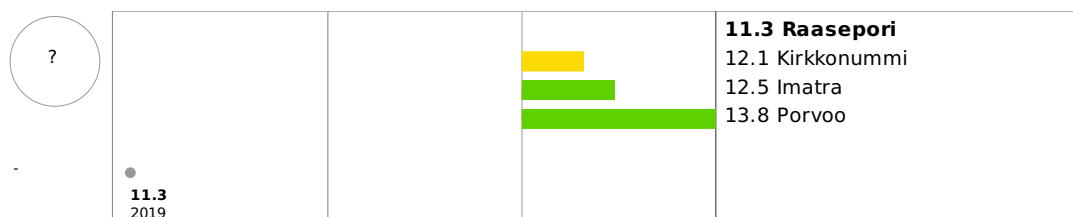

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

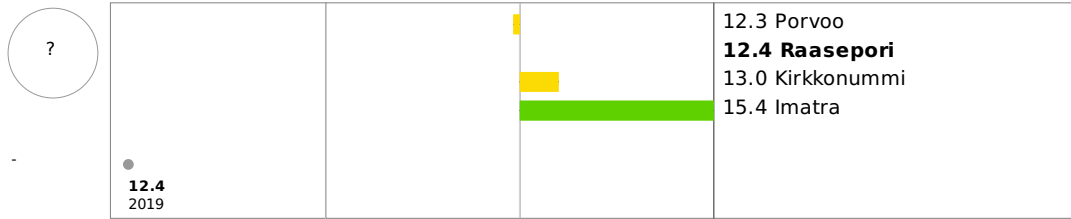
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

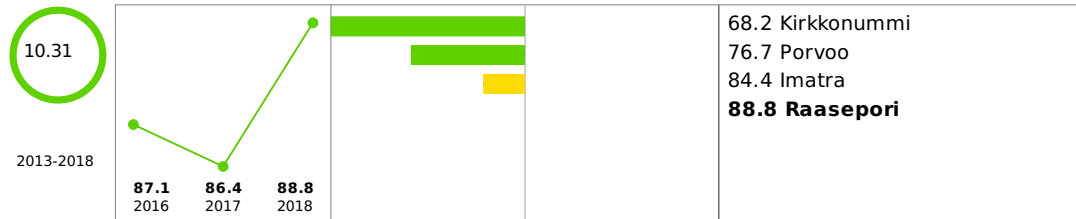
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Kunnan palvelut

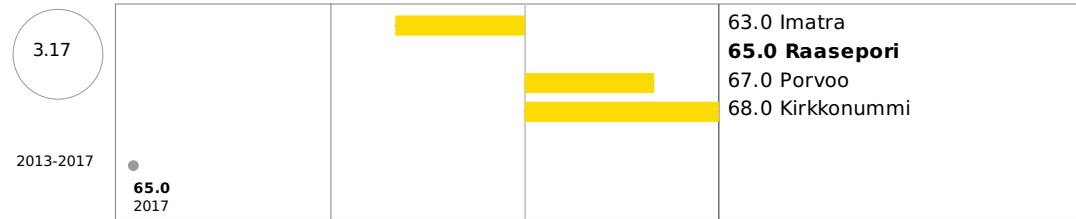
Päivähoito

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

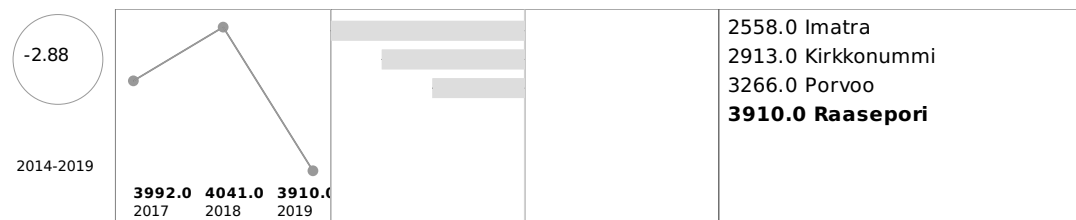
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

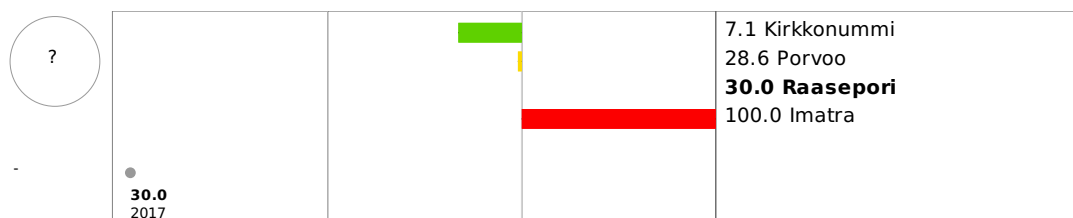
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Huostassa vuoden aikana olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

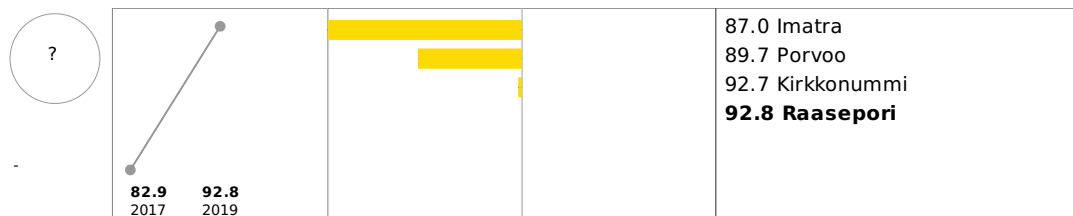

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Vapaa-aika

Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019)

Muut palvelut

Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

LAPSET, PERUSKOULUIKÄISET NUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Raaseporissa lapsiperheiden osuus on 36,5 % perheiden kokonaismäärästä. Lapsiperheistä 22,9 %:lla on yksi vanhempi. Lasten köyhyysriski on 13,7 %. Indikaattori osoittaa pienituloisissa kotitalouksissa asuvien alle 18-vuotiaiden prosentiosuuden kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista.

Kaikista lapsiperheistä 3,2 % sai pitkäaikaista toimeentulotukea vuonna 2018. Osuus on pysynyt samalla tasolla viimeisten vuosien aikana.

Vuonna 2019 Kouluterveyskyselyssä kysyttiin ensimmäisen kerran, onko lapsi joutunut vanhempien fyysisen väkivallan kohteeksi vuoden aikana. Raaseporissa 11,3 % vuosiluokkien 4-5 ja 12,4 % vuosiluokkien 8-9 oppilaista vastasi kokeneensa vanhempien fyysistä väkivaltaa kuluneen vuoden aikana.

Vuonna 2018 otettiin huostaan 0,8 % 0-17-vuotiaista lapsista. Huostaanottojen määrä on kasvanut viime vuosina.

0-6-vuotiaat lapset

Raaseporissa 1-6-vuotiaiden osallistumisprosentti varhaiskasvatukseen on korkea (79,1 %), mikä on vertailukuntia korkeampi. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on osoittautunut myönteiseksi lapsen kehitystä ja oppimista ajatellen (Karila, K.: Vaikuttava varhaiskasvatus, Opetushallitus 2016).

Raaseporissa 2-6-vuotiailla esiintyy usein ylipainoa: 20 % tytöistä on ylipainoisia ja 29 % pojista.

Vuosikurssien 4-5 oppilaat

Oppilaista 92,8 % ilmoittaa olevansa tällä hetkellä erittäin tai melko tyytyväinen elämäänsä, mikä on 4,4 % enemmän

kuin vuoden 2017 kyselyssä. Vain 8,8 % oppilaista pitää terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona.

Alakouluikäisistä 99,6 %:lla on läheinen ystävä.

Suuri osa oppilaista (23,4 %) ilmoittaa, että he eivät syö aamiaista päivittäin.

Oppilaista 37,5 % liikkuu vähintään tunnin päivässä, mikä on 8 % vähemmän kuin vuonna 2017.

92,8 %:lla vuosikurssien 4-5 oppilailla on vähintään yksi harrastus viikossa.

7-12-vuotiaista tytöistä 23 %:lla ja pojista 35 %:lla on ylipainoa (muun maan vastaavat luvut ovat 18 % tytöistä ja 29 % pojista). Lähde Terveys.fi/finlapset 2018.

Koulukiusaaminen on vähentynyt: vuonna 2017 6,7 % ilmoitti tulleen kiusatuksi kerran viikossa, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 4,3 %. Sama suuntaus näkyy myös vertailukunnissa.

Suhde vanhempiin on parantunut. Vuonna 2019 57,1 % kertoi käyvänsä hyvää vuoropuhelua vanhempien kanssa.

Vastaava luku vuonna 2017 oli 50,1 %.

Vuosikurssien 8-9 oppilaat

Vuosikurssien 8-9 oppilaista 72,2 % ilmoitti olevansa tyytyväisiä terveydentilaansa. 22 % oppilaista pitää terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona.

Läheisiä ystäviä puuttuu 7,9 %:lta. Tämä on vuoden 2017 10,5 %:n tulosta ja vertailukuntia parempi tulos.

31,6 % oppilaista ei syö päivittäin koulussa lounasta. Osuus on vuotta 2017 suurempi (29,5 %), mutta tulos on vertailukuntia parempi.

Päivittäinen liikunta on hieman lisääntynyt, sillä 21 % oppilaista liikkuu vähintään tunnin päivässä. Vuonna 2017 vastaava luku oli 17,4 %.

Ylipainoisten osuus oppilaista on laskenut 5,2 % vuodesta 2017 (22,4 %). Vuonna 2019 ylipainoisten osuus oli 17,5 %.

Oppilaista 10,5 % ilmoittaa olevansa hyvin päihtyneitä vähintään kerran kuukaudessa. Tämä on vertailukuntia enemmän, mutta 5,3 % vuotta 2017 vähemmän.

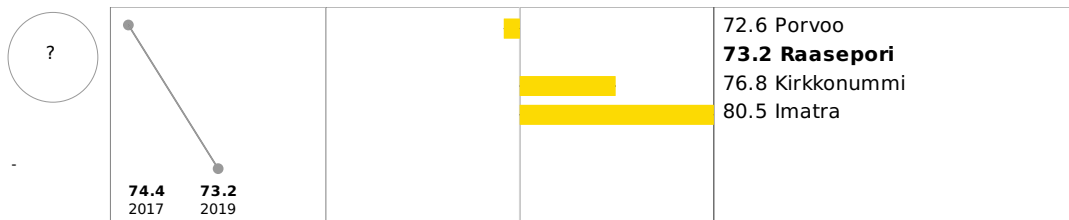
Tupakkatuotteiden (tupakka, nuuska ja sähkösavukkeet) päivittäinen käyttö on vähentynyt 15,2 %:sta vuonna 2017 7,3 %:iin vuonna 2019, mutta tulos on vertailukuntia huonompi.

Kiusaaminen on vähentynyt. 5 % oppilaista ilmoitti, että heitä on kiusattu vähintään kerran viikossa. Vuonna 2017 luku oli 7,1 %.

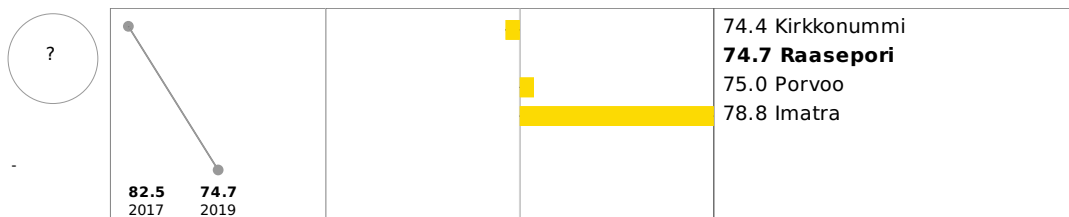
NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

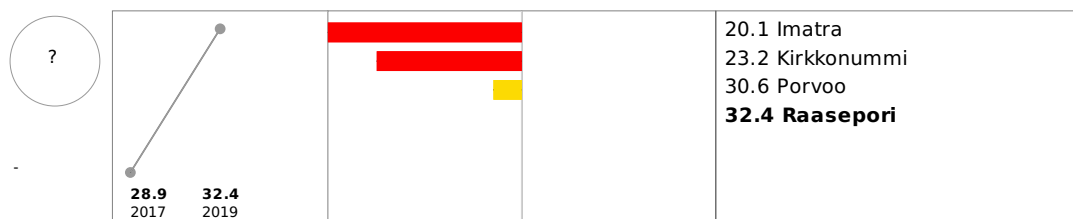
Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

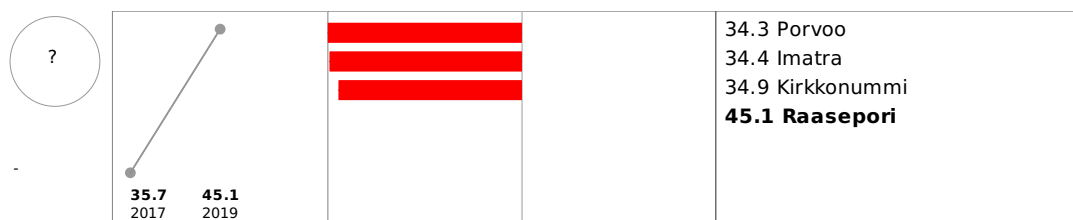
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

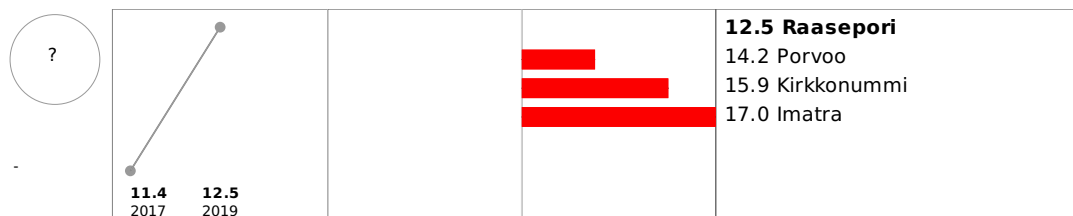
Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

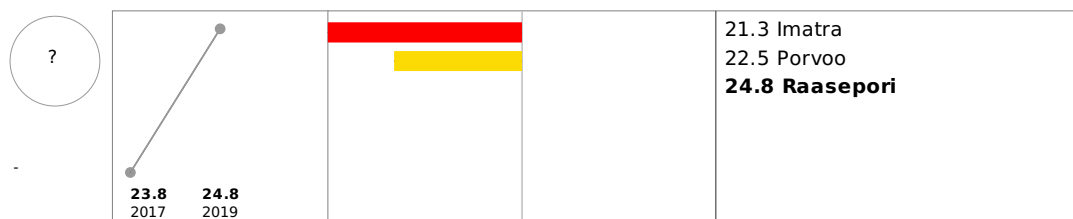
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

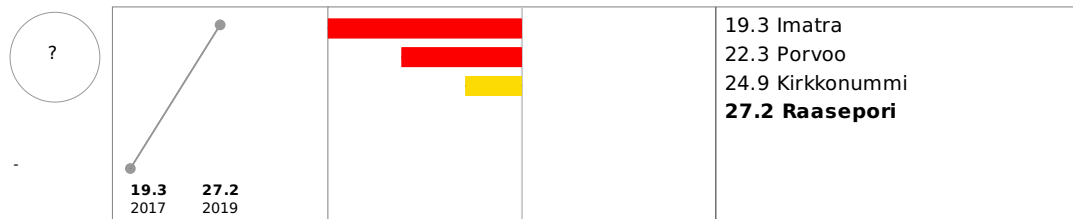

Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

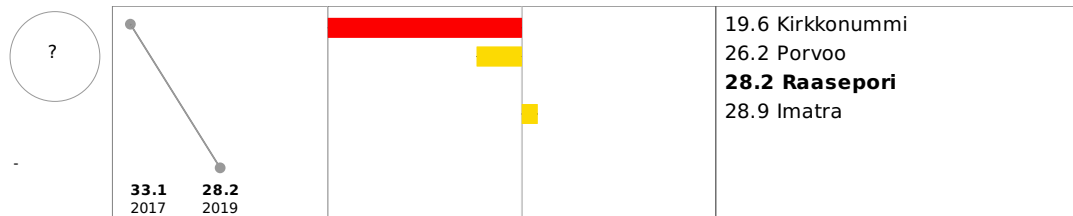

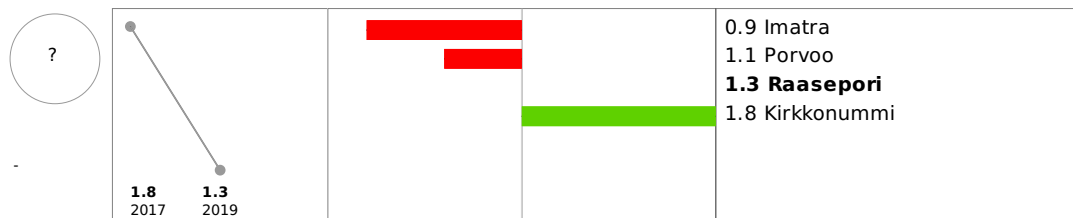
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

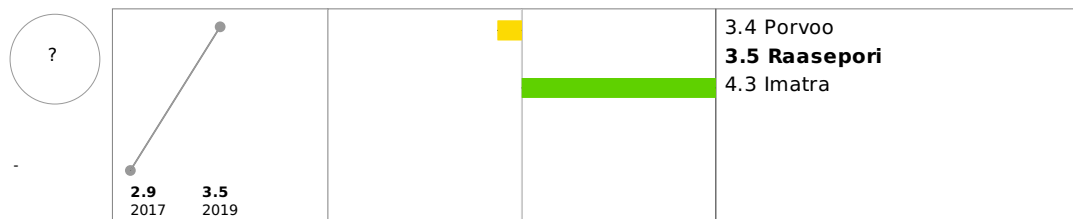
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

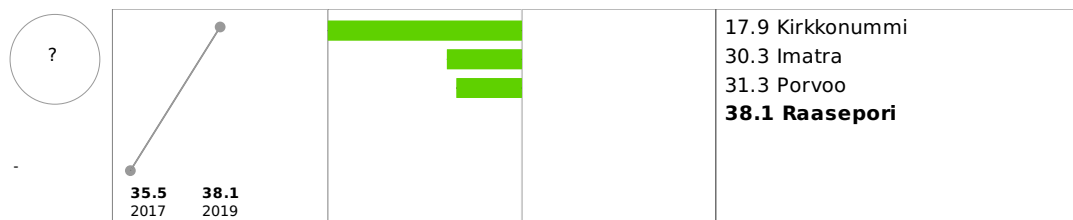

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

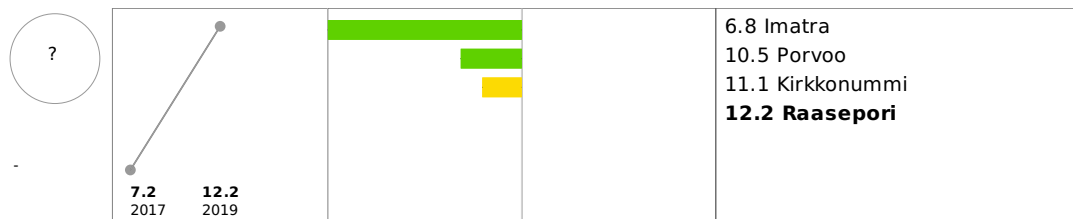

Opiskelu, työ ja toimeentulo

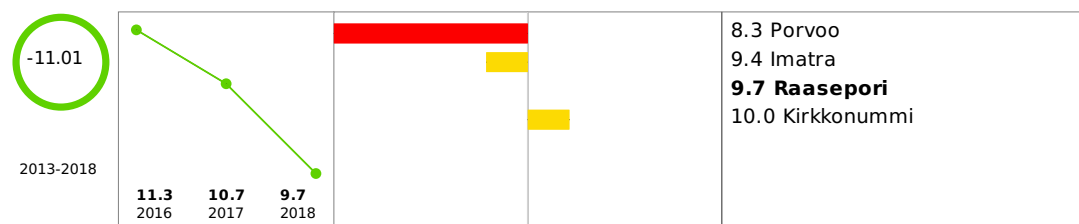
Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

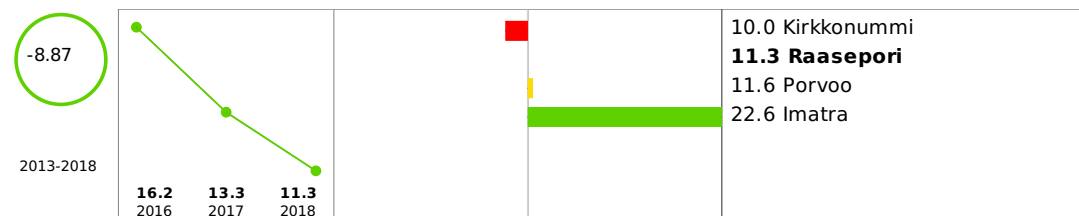
Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

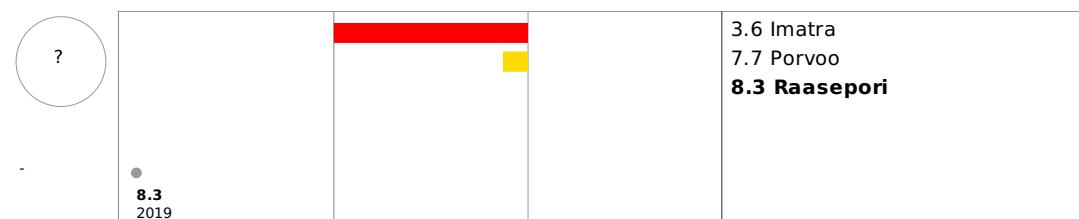

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Muut palvelut

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

NUORET JA NUORET AIKUISET – Yhteenveto

Elämänlaatu ja osallisuus

Yli 70 % lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista on tällä hetkellä tyytyväisiä elämäänsä eli lähes yhtä moni kuin vertailukunnissa. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijat olivat tyytyväisempiä kaksi vuotta sitten tehdyssä tutkimuksessa.

Lukion opiskelijoista 90,3 %:lla ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 84,1 %:lla on läheisiä ystäviä.

Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 32,4 % ja lukion opiskelijoista 24,3 % pitää terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona.

Lukion opiskelijoista 18,15 %:lla on ylipainoa ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 24,8 %:lla.

Huolestuttavan moni eli 45,1 % lukiolaisista jättää koululounaan syömättä. Ammatillisessa oppilaitoksessa luku on 48,6 %.

Vähintään kerran kuukaudessa itsensä juovuksiin juoneiden osuus on hieman vähentynyt ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa, mutta lisääntynyt lukiolaisten keskuudessa.

Päivittäin tupakkatuotteita käyttävien lukiolaisten määrän kaksinkertaistuminen (12,2 %) aiheuttaa huolta. (Nuuskan käyttö on lisääntynyt eniten.) Ammattioppilaitoksessa on tapahtunut pientä vähennystä, mutta päivittäin tupakkatuotetta käyttävien osuus on silti suuri (36,6 %).

Liikuntatottumukset ovat parantuneet sekä lukiolaisten että ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa, mutta parantamisen varaa on vielä paljon.

Kiusaaminen on hieman vähentynyt lukiossa, mutta hieman lisääntynyt ammattioppilaitoksessa. Kiusaaminen on samalla tasolla kuin vertailukunnissa.

Opiskelu, työ ja tulot

12,2 % lukiolaisista ja 38,1 % ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista on sitä mieltä, että heillä on hyvät vaikuttamismahdollisuudet oppilaitoksessa.

Työttömien nuorten osuus on vähentynyt viimeisten kolmen vuoden aikana (11,3 % vuonna 2018). Työttömien määrä on myös vähentynyt koulutusjärjestelmän ulkopuolisten 17–24-vuotiaiden keskuudessa (9,7 % vuonna 2018).

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kysymys siitä, onko lapsi joutunut vanhempien fyysisen väkivallan kohteeksi vuoden aikana, esitettiin ensimmäisen kerran Kouluterveyskyselyssä vuonna 2019. Raaseporin tulos osoittaa lukiolaiselle korkean prosenttiluvun eli 11,1 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevalle 8,3 %.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloissa hoidettujen 15–24-vuotiaiden nuorten/1 000 vastaavanikäistä nuorta osuus on 2,4 % vuonna 2018.

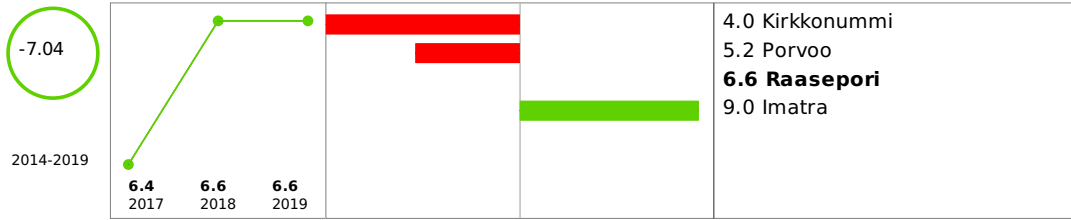
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

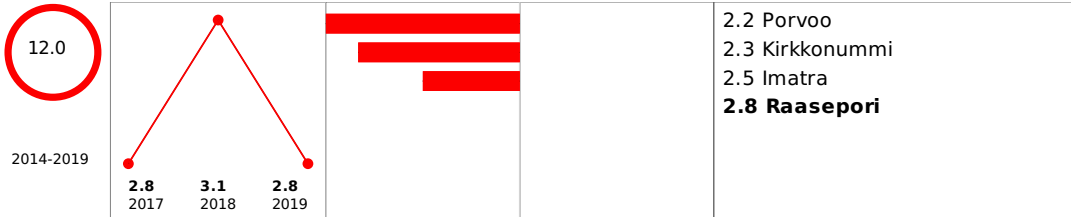

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

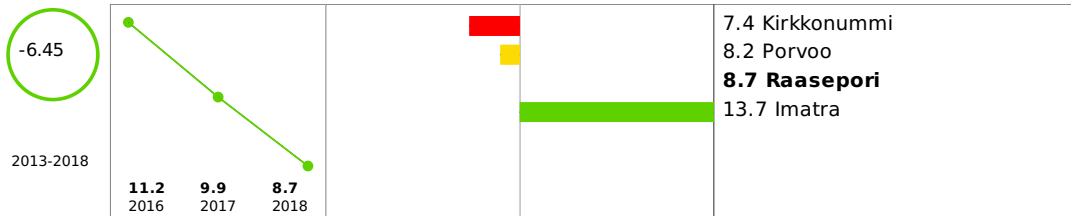

Opiskelu, työ ja toimeentulo

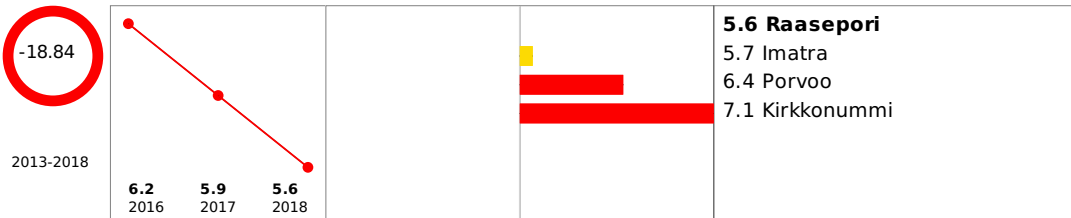
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

Opiskelijat, % väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

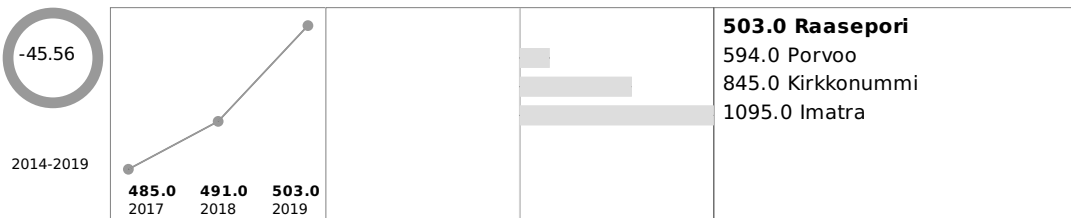

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

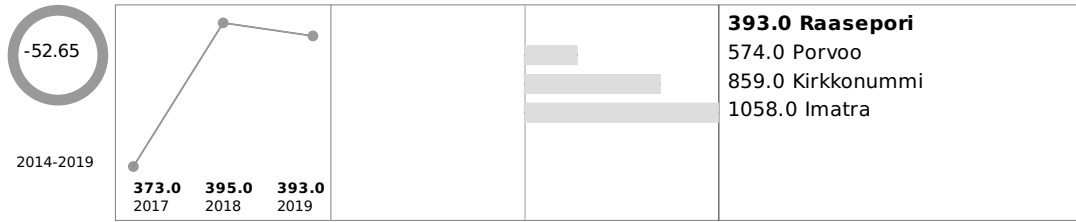
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut**Talous**

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

TYÖKYKYISET - Yhteenveto

Elämänlaatu

Mielenterveyden perusteella sairauspäivärahaa saaneiden 25–64-vuotiaiden määrä on kasvanut Raaseporissa. 23,9/1 000 asukasta kohden vuonna 2018 ja 26,9/1 000 asukasta kohden vuonna 2019.

Raaseporissa 25–64-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeen saajien määrä laskettuna prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä on ollut 6 % kolmena viimeisenä vuotena.

Toimeentulo, opiskelu ja työ

Toimeentulotuen pitkäaikaissaajat osoittavat pitkäaikaisten 25–64-vuotiaiden toimeentulotuen saajien prosentuaalisen osuuden vastaavanikäisestä väestöstä. Raaseporissa osuus oli 3,1 % vuonna 2018, ja se on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana.

Vuonna 2018 työttömien osuus työvoimasta on Raaseporissa 8,7 %; suuntaus osoittaa laskua viimeisen viiden vuoden aikana. Työttömäksi lasketaan sellainen työnhakija, jolla ei ole työsuhdetta ja joka ei päätoimisesti työllisty yritystoiminnassa tai omassa työssä ja joka ei myöskään ole päätoiminen opiskelija. Työttömäksi lasketaan myös työsuhhteessa oleva henkilöä, joka on lomautettu kokoaikaisesti (03) tai jonka säännöllinen viikoittainen työaika on alle 4 tuntia. Työttömien keskimääräinen määrä vuodessa ilmoitetaan kunkin kuukauden viimeisenä päivänä työttömien määrän mukaan laskettuna keskiarvona. Työttömyydellä on kielteisiä vaikutuksia myös terveyteen ja hyvinvointiin erityisesti työttömyyden pitkittyessä. Työttömyys voi johtaa terveyden heikkenemiseen, mutta toisaalta terveyden heikkeneminen voi lisätä työttömyyden riskiä.

Opiskelijoiden osuus Raaseporin väestöstä on 5,6 % vuonna 2018. Laskeva suuntaus selittyy todennäköisesti väestön ikääntymisellä, minkä vuoksi opintojen alkamisiässä on vähemmän henkilöitä. Indikaattori osoittaa opiskelijoiden osuuden väestöstä. Opiskelija tai koululainen on 15 vuotta täyttänyt oppilaitoksessa päätoimisesti opiskeleva henkilö, joka ei ole ansiotyössä tai työtön.

	2017	2018	2019
työllistettyjen määrä / pitkäaikaistyöttömät (keskiarvo)	206 / 682	221 / 647	189 / 622

Lähde: Raaseporin työllistymistilastoa

Sosiaali- ja terveydenhuolto

15–49-vuotiaiden ikäryhmästä 491 per 1 000 asukasta ja 50–64-vuotiaiden ikäryhmästä 395 per

1 000 asukasta kävi Raaseporin perusterveydenhuollon lääkärillä vuonna 2018. Indikaattori osoittaa 15–49-vuotiaiden päivävastaanoton lääkärissäkäyntien osuuden perusterveydenhuollon avovastaanotosta per 1 000 vastaavanikäistä asukasta. Perusterveydenhuollon avovastaanoton lääkärissäkäynniksi kirjataan asiakkaiden/potilaiden terveydenhuollon käynnit vastaanotolla sekä lääkärin käynnit asiakkaan/potilaan luona. Perusterveydenhuollon lääkärissäkäynnit käsittävät käynnit terveyskeskuksen äitiys- ja lastenneuvolassa ja perhesuunnittelun neuvonnassa sekä terveyskeskuksen koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa. Lisäksi indikaattori sisältää kotisairaanhoidon, mielenterveyden ja muut avohoitokäynnit (eri vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä terveydentilan tarkastukset, esim. lääkärintodistukset).

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

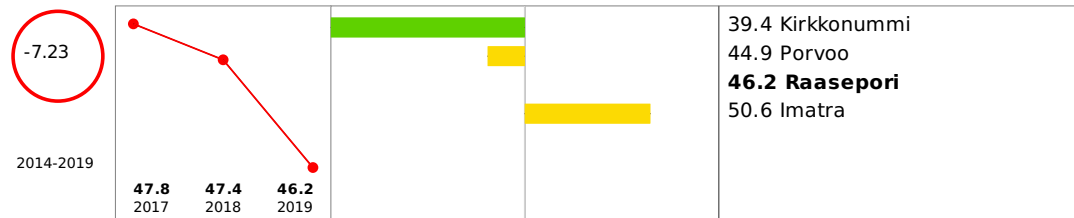
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

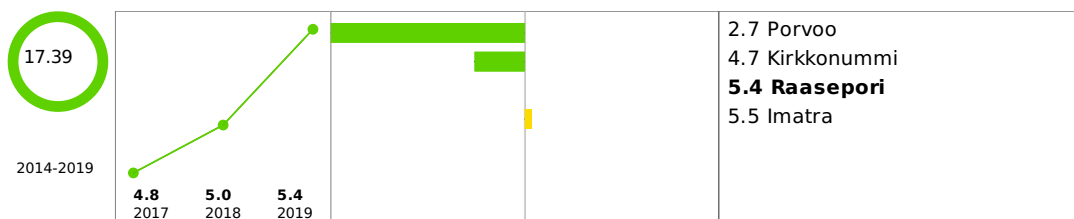
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

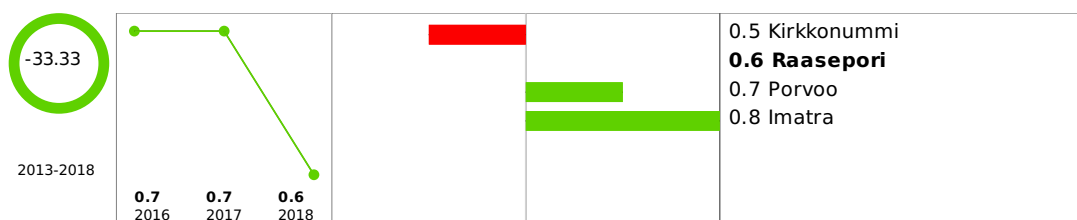
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Muut palvelut

Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Kaupungin ikäihmisten suunnitelmassa ikäystävällinen Raasepori analysoidaan kaupungin nykytilaa ja kehittämistarpeita ikääntyvän väestön palvelujen toteuttamiseksi.

65-vuotiaista tai sitä vanhemmista 1,3 % saa täyden kansaneläkkeen vastaavanikäisiin verrattuna. Täyttää kansaneläkettä saavien osuus osoittaa eläkeläisväestön pienituloisuuden.

Raaseporissa 75-vuotiaat tai sitä vanhempi väestö kattaa 5 % omaishoidon tuesta vastaavanikäiseen väestöön verrattuna. Indikaattori kuvaa omaishoidon tuen laajuutta ts. iäkkään (yli 75-vuotiaan), vammaisen tai sairaan henkilön hoito ja huolenpito järjestetään kotiloissa omaisen tai muun hoidettavan läheisen avulla.

Raaseporissa 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien lonkkamurtumien osuus vastaavanikäisestä väestöstä on 0,6 %, mikä tarkoittaa vakavampien kaatumisten määrää kyseisessä ikäluokassa. Luunmurtumien syynä voi olla luuston normaalista poikkeava hauraus, mikä voidaan ehkäistä. Koska luunmurtumia hoidetaan yleensä leikkauksella, vaaditaan sekä sairaalahoitoa että kuntoutusta.

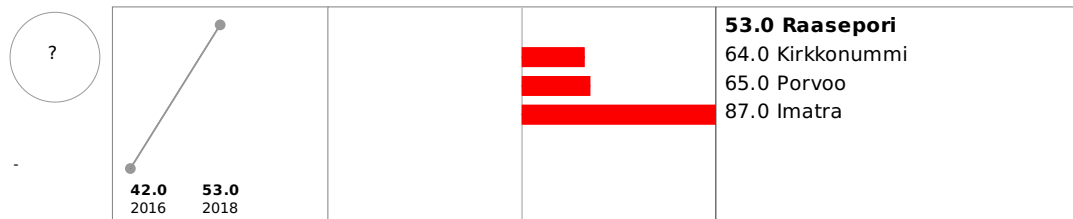
Vuonna 2017 Raaseporissa oli 406,7 kpl 65 vuotta täyttäneiden kaatumisista johtuvia hoitajaksoja/10 000 vastaavanikäistä henkilöä.

Indikaattori kuvaa kaatumistapaturmien vuoksi sairaalahoitoa vuoden aikana saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitajaksujen lukumäärää per 10 000 vastaavanikäistä asukasta. Sairaalahoito kattaa sekä julkisen että yksityisen sektorin järjestämän sairaalahoidon.

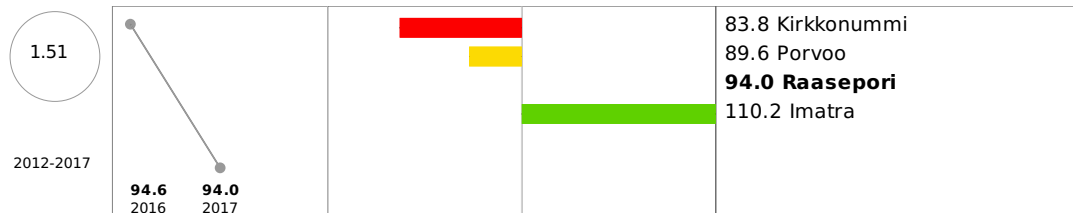
KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

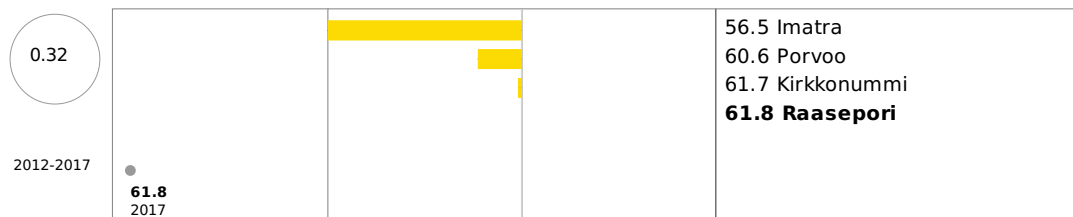
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

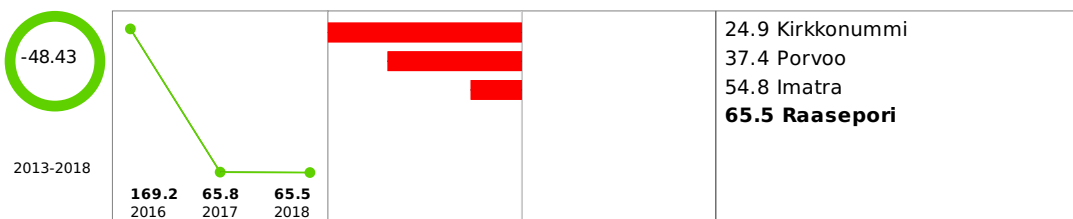
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta

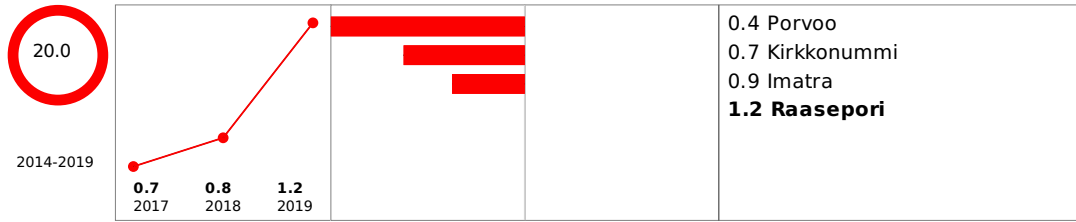

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

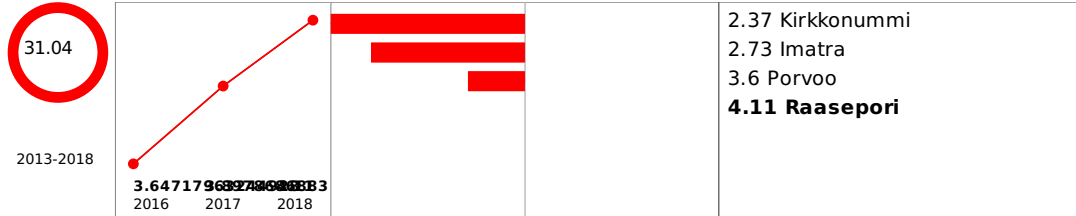

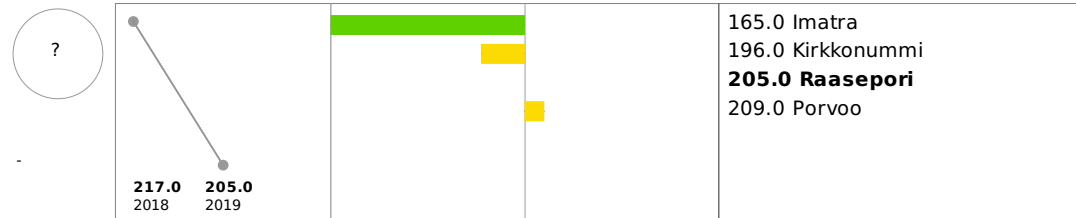
Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Kaikki henkilövahingot / (asukasluku/1000)

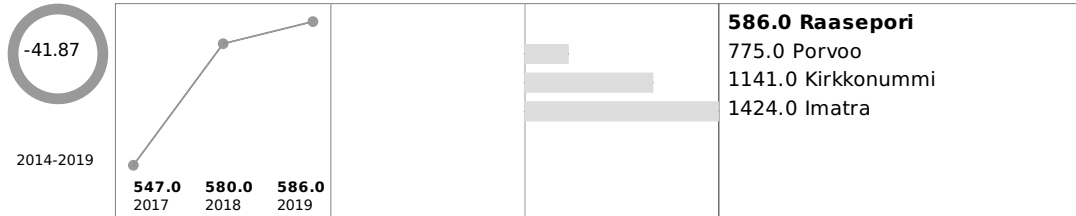
Liikuntapaikkoja kpl

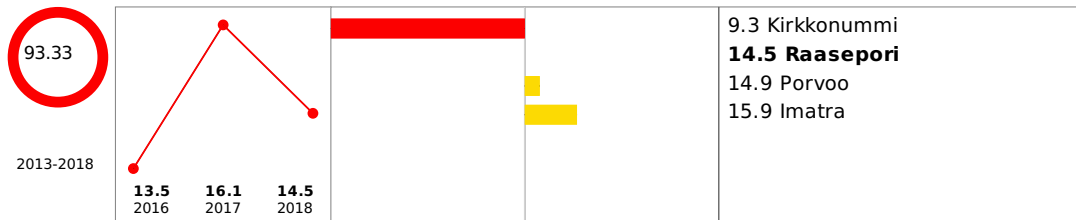
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

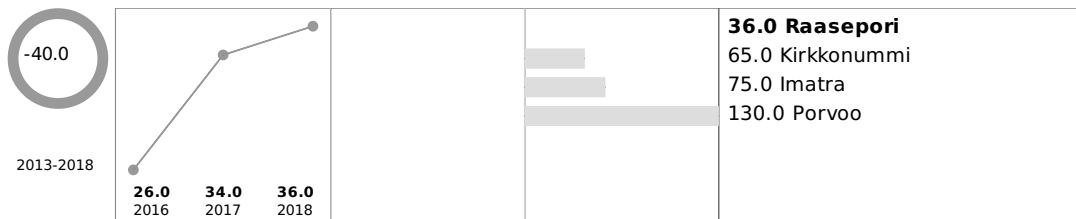
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

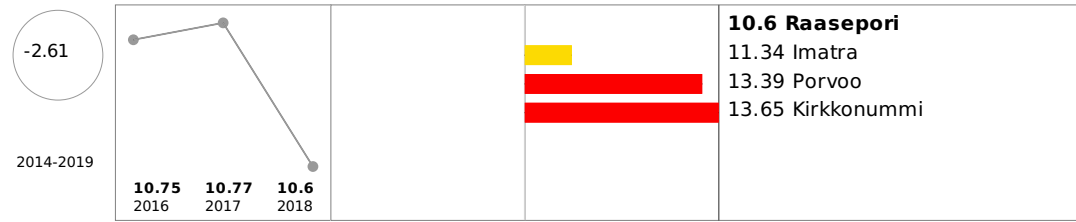

Kehitysvammaisten autetun asumisen asiakkaat vuoden aikana yhteensä

Vapaa-aika

Kirjasto, kokonaislainaus / asukasluku

Kirjasto, tapahtumien osallistujamäärä / (asukasluku/1000)

Muut palvelut

Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto
 KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto
 Elämänlaatu ja osallistuminen

Terveyttä edistävän aktiivisuuden toteutuminen kaupungissa antaa pisteluvun 53. Indikaattori muodostuu asteikon 0-100 pisteluvusta. Tieto kerätään kunnille joka toinen vuosi lähetettävästä kyselylomakkeesta, ja se koostetaan TEAvisarilla. Terveyttä edistävää työtä arvioidaan osallistumisen, johtamisen, seurannan, tarveanalyysin, resursoinnin ja osallisuuden näkökulmasta liikuntaa koskevilla kysymyksillä. Raaseporin pisteet liikunnan edistämisestä ovat nousseet 42 pisteestä vuonna 2016 53 pisteeseen vuonna 2018.

Kelan sairastavuusindeksi lasketaan kunkin kunnan osalta, ja se osoittaa väestön terveellisuuden tai sairastuvuuden suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100). Vuonna 2017 Raaseporin sairastavuusindeksi oli 94,0, ja se on pysynyt suunnilleen samana viimeisten viiden vuoden aikana.

Alkoholijuomien myynti muutettuna 100-prosenttiseksi alkoholiksi Raaseporin asukasta kohden on viime vuosina pysynyt lähes 8 litrassa. Indikaattori kuvaa sekä Alkon myymälöissä myytyjen ja kunnassa ruokakaupoille, kioskeille, huoltoasemille ja anniskeluluvallisille ravintoloille toimitettujen alkoholijuomien määrän.

Vuoden 2017 kunnallisvaalien osallistumisprosentti oli Raaseporissa 61,8 %. Tulos on lähes sama kuin edellisissä vaaleissa ja hieman vertailukuntia korkeampi.

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kaikki henkilövahingot liittyvät Onnettomuustietoinstituutin (OTI) tilastojen mukaan liikenteessä loukkaantuneisiin henkilöihin. Vuonna 2018 Raaseporissa loukkaantuneiden määrä eli 4,1/1 000 asukasta oli suurempi kuin vertailukunnissa. Luku on noussut 30 % vuodesta 2013.

Raaseporissa vuonna 2018 poliisin tietoon tuli henkeen ja terveyteen kohdistuvia rikoksia 5,6/1 000 asukasta. Suuntaus on laskeva, sillä vuonna 2016 luku oli 7,4/1 000 asukasta. Kyse on sellaisista väkivaltarikoksista, joista on tehty rikosilmoitus ja jotka käsittävät murhan, tapon sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvan rikoksen. Raaseporissa vuonna 2018 poliisin tietoon tuli 65,5/1 000 asukasta liikenneturvallisuuden vaarantamista ja

liikennerikkomusta. Rikokset kirjataan rikospaikan mukaan. Vaikka vuosien 2013–2018 tilastot osoittavat Raaseporille voimakasta laskua, lukumäärä on edelleen muita vertailukuntia suurempi.

Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset käsittävä indikaattori sisältää huumausaineen rangaistavan käytön, huumausainerikoksen ja törkeän huumausainerikoksen, esim. maahan tuomisen, valmistuksen, välittämisen ja hallussapidon. Vuonna 2018 Raaseporissa oli tehty 0,8/1 000 asukasta rikosilmoitusta huumausainerikoksista.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vuonna 2018 raaseporilaiset kävivät perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin vastaanotolla 580 kertaa/1 000 asukasta. Indikaattori osoittaa lääkärisäkäynnit perusterveydenhuollon avohoidossa. Se sisältää myös lääkärisäkäynnit terveyskeskuksen äitiys- ja lastenneuvolassa ja perhesuunnittelun neuvontatoimistossa sekä lääkärisäkäynnit koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa. Lisäksi indikaattori sisältää kotisairaanhoidon, mielenterveyden ja muut avohoitokäynnit (eri vastaanottokäynnit, terveystarkastus- ja seulontakäynnit sekä terveydentilan tarkastukset, esim. lääkärintodistukset). Käyntien määrän pienentyminen tilastoissa selittyy viime vuosien syntyvyyden laskulla, minkä johdosta käynnit lasten- ja äitiysneuvolalle ovat vähentyneet.

Vuonna 2018 Raaseporin päihdehuollon avohoidossa oli asiakkaita 14,5/1 000 asukasta. Lukumäärä on noussut paljon vuosina 2013–2018, mutta se on pysynyt vakaana viime vuosina. Indikaattori kuvaa kuntien rahoittamia päihdehuollon avopalveluja käyttävien asiakkaiden määrää A-klinikoilla tai nuorisoasemilla 1 000 asukasta kohden. Vuoden aikana henkilö lasketaan asiakasmäärään vain kerran riippumatta siitä, kuinka monta käyntiä hän on tehnyt.

Kehitysvammaisten avustetussa asumisessa asuvien asiakkaiden määrä on kasvanut Raaseporissa viime vuosina. Kehitysvammaisten henkilöiden avustetulla asumisella tarkoitetaan kehitysvammaisten ryhmäkoteja, joissa on ympärivuorokautista henkilöstöä. Raasepori on Kotimatalla – På hemvägen -hankkeella kehittänyt itsenäiseen asumiseen tukea tarvitsevien henkilöiden asumistukea. Tämä toiminta, Nävis-asumistuki, käynnistyi lokakuussa 2019. Toiminta toimii naapurustoverkon ideologian mukaisesti. Toiminta perustuu siihen, että kaupunki vuokraa asuntoja erityishuollossa oleville henkilöille, jotka haluavat asua itsenäisesti mutta jotka kuitenkin tarvitsevat tiettyä tukea arjen toimivuuden varmistamiseksi. Asumiseen liittyen kyseisillä henkilöillä on käytössään yhteinen olohuone, jossa kaupungin henkilökuntaa on tarvittaessa saatavissa tiettyinä vuorokauden aikana eli silloin, kun asiakkaat eivät ole työtoiminnassa, tuetussa työssä tai koulussa. Kaupungin henkilöstö voi tukea henkilöitä hyvin joustavasti ja kunkin henkilön tarpeiden pohjalta. Keväällä 2020 tämä toiminta laajeni, kun kaupunki rupesi myös itse järjestämään itsenäisesti asuville henkilöille tukitoimintaa, joka sisältää henkilökohtaisesti suunniteltuja tukipalveluja kehitysvammalain 2 §:n mukaisesti. Kärkulla järjesti aikaisemmin tämän toiminnan.

Vapaa-aika

Kirjaston palveluja on viiden viimeisen vuoden aikana käytetty tasaisesti. Vuonna 2018 lainausten määrä asukasta kohden oli 10,6 ja tilaisuuksien osallistujamäärä 128,6/1 000 asukasta.

Syyskuussa 2019 kaupungissa avattiin liikuntaneuvonta, joka on tarkoitettu kaikille niille kuntalaisille, joilla on kohonnut terveysriski. Liikuntaneuvontaa kehitetään edelleen. Tavoitteena on, että toiminnasta leviää tietoa ja että yhä useampi raaseporilainen hakeutuu tai ohjataan liikuntaneuvontaan.

Liikuntaneuvonnan tilastoa 2.9.2019 alkaen	
Neuvontaa puhelimitse	69
1. tapaaminen	51

2. tapaaminen	41
puhelinaikoja	17
3. tapaaminen	9
Kirjattujen asukkaiden kokonaismäärä	51

Liikunta ja terveystoiminta 2015-2019					
	2015	2016	2017	2018	2019
Uimahallikäynnit/vuosi	103025	100333	102498	94508	101299
Uimaopetusta ala-asteelle	6867	7768	6931	7090	7970
Uimaopetuksen määrä	499	571	524	483	539
Ohjatun toiminnan asiakkaat	17929	18177	19790	20765	24669
Ohjatun toiminnan tilaisuuksien määrä	1627	1399	1415	1355	1942

Lähde: Vapaa-aikaosasto

Kulttuuripalveluiden vierailijatilastot 2017-2019						
	2017		2018		2019	
	ohjelmakohtia	vierailijoiden määrä	ohjelmakohtia	vierailijoiden määrä	ohjelmakohtia	vierailijoiden määrä
Kulttuurielämyksiä varhaiskasvatuksessa ja koulussa	364	6579	280	6331	181	6769
Hoidon kulttuurielämykset	0	0	26	375	14	311
Yleisölle tarkoitetut kulttuuritapaamiset	8	167	6	167	6	143
Yleisölle avoimet tapahtumat	82	7992	93	7373	98	17668
Näyttelyitä kaupungin gallerioissa	32	8476	29	9079	31	10171
Kaikkiaan ohjelmakohtia	486		434		330	
Kaikkiaan vierailijoita		23214		23325		35062

Lähde: Kulttuuripalvelut

Osallistuminen Kulttuuriopiston vapaan sivistystyön kursseihin sekä kurssien ja opetustuntien lukumäärään.

Kulttuuriopisto, vapaa sivistystyö 2017-2019			
	2017	2018	2019
kurssien lukumäärä	634	634	580
opetustuntien määrä	17156	17110	17067
osanottajien lukumäärä	7773	7565	6822
% työikäisiä	40 %	40 %	39,20

% eläkeläisiä	27 %	27,50 %	30,80 %
---------------	------	---------	---------

Lähde: Kulttuuriopiston vuosien 2017, 2018 ja 2019 vuosikertomukset

Syksyn 2019 osalta on selkeästi nähtävissä, että kaupungin liikuntahankkeissa vähennettiin toimintaa osallistujamäärän laskiessa 300 henkilöllä. Colorikus-kuvataidekoulu menetti lukuvuoden 2019–2020 kurssinsa Österbyssä, koska koulua kunnostettiin eikä muita tiloja ollut käytettävissä.

2 Hyvinvointityön vahvuudet ja haasteet

VAHVUUDET

Raaseporissa hyvän elämän edellytykset syntyvät monista tekijöistä. Kaupungin sijainti ja luonnonvarat, elinkeinoelämän elinvoimaisuus sekä kaupungin ja kolmannen sektorin tuottamat palvelut ovat hyvinvointitekijöitä.

Kaksikielisellä kaupungilla on rikas yhdistys- ja kulttuurielämä sekä monipuoliset harrastusmahdollisuudet kaikenikäisille. Kaikille ikäluokille on tarjolla edullisia liikuntamahdollisuuksia. Eri keskusta-alueiden kunnallisen lähipalvelun taso on korkea.

Helmi-maaliskuussa 2020 tehtyyn asukaskyselyyn vastasi 891 henkilöä. Kyselylomakkeessa vastaaja valitsi valmiiden vaihtoehtojen joukosta parhaiten väitteeseen sopivan vaihtoehdon: ”Seuraavien tekijöiden ansiosta asun mielelläni Raaseporissa.” Kysely tarjosi 26 valmista vaihtoehtoa, joista vastaajan oli valittava 1–5 kpl. Kaikissa ikäryhmissä merkittävimäksi tekijäksi ilmoitettiin läheisyys luontoon (60,27 %), toiseksi palvelu omalla äidinkielellä (39,17 %), kolmanneksi mahdollisuus ulkoiluun (37,15 %). Seuraavat vaihtoehdot olivat kymmenen tärkeimmän joukossa kaikissa ikäluokissa: meren läheisyys, merenläheinen asuinalue, yritysten tarjoamien palveluiden läheisyys sekä terveydenhuoltopalvelujen saatavuus.

Raaseporilla on monia kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevia vahvuuksia.

Luonto ja rakennettu ympäristö

luonnon ja meren läheisyys

ulkoilumahdollisuuksia

monia virkistysalueita

luonnonläheinen asuminen

hoidettuja viheralueita, puistoja ja leikkipuistoja

uusia liikuntareittejä

kevyen liikenteen väyliä

liikenneyhteydet, esim. rautatie

tieverkko

viihtyisiä keskuksia

hienoja matkakohteita

puhdasta vettä

Palvelut

Kulttuuripalvelut

useita tavoitettava kirjastotoiminta (kirjastoauto)

taiteen perusopetusta kahdella kielellä (musiikki, kuvataide, teatteri ja tanssi)

kulttuuritapahtumia

museoita

kulttuuria koulussa ja terveydenhuollossa

Päivähoito ja koulut

lapsiystävällinen kunta

korkea osallistumisprosentti varhaiskasvatuksessa

pätevä henkilökunta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa

laadukasta ruokaa (lähiruokaa, ilmastoystävällistä)

monipuoliset ruotsinkieliset koulutusmahdollisuudet toisella asteella sekä ammattikorkeakoulutusta

Sosiaali- ja terveydenhuolto

asiakasläheinen palvelu (kotikäyntejä ja etävastaanottoa)

lasten ja perheiden ehkäisevän ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen

ammattitaitoinen henkilökunta, jolla on paljon erityisosaamista

kaksikieliset työllisyyspalvelut Tammisaarella ja Karjaalla

kotoutumistyötä

Liikunta ja työkykyä ylläpitävä toiminta

monipuolinen liikuntatarjonta

liikuntaneuvontaa kaikenikäisille

sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2020 - 2022

3 Kuntastrategian priorisoinnit ja linjaukset

Raaseporin strategia ja sen linjaukset hyvinvoinnin edistämiseksi

Raaseporin kaupunginvaltuuston 4.6.2018 hyväksymän vuosien 2018–2021 strategian kokonaisvaltainen visio on ”Ihana Raasepori toimii kestävästi”. Strategiassa nostetaan esiin neljä teema-alueita: myönteinen asenne, houkutteleva kaupunki, hyvät palvelut ja kestävä talous.

Näillä teema-alueilla on monia osatavoitteita, jotka yhdessä luovat hyvän pohjan sellaisen yhteiskunnan rakentamiselle, jossa asukkaat viihtyvät ja voivat hyvin. Seuraavat kuntastrategian otteet muodostavat kaupungin hyvinvointityön tavoitteet:

- ”Pyrimme siihen, että Raasepori on paikka, jossa asukkaat voivat hyvin, yrittäjyys onnistuu ja vierailijat viihtyvät. Teemme yhteistyötä eri muodoissa – yhdistyksissä, yrityksissä ja kaupungin yksiköissä.”

- ”Hyvä palvelu ja palveluhenki edistävät viihtyvyyttä. Luomme joustavampia ja selkeämpiä prosesseja, jotka parantavat palveluja ja alentavat kaupungin kustannuksia. Kannustamme asukkaita ja henkilökuntaa esittämään ideoita sekä myötävaikuttamaan palvelujen kehittämiseen.”

- ”Edistää terveyttä ja hyvinvointia ja aktivoi vanhempaa väestöä. Ehkäisevässä työssä keskitytään lapsiin ja nuoriin.”

Raasepori on jo vuonna 2015 saanut Unicefilta tunnustusta lapsiystävällisestä kunnasta: Unicefin lapsiystävälliselle kunnalle asettamien vaatimusten täyttäminen vaatii jatkuvaa työtä ja kattaa kaikki toimialat. Työstä vastaa ja sitä koordinoi kaupungin asettama työryhmä. ”Raaseporin kaupunki jatkaa kehittämistä lapsiystävällisenä kuntana.”

Lähde: Raaseporin strategia

4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Raaseporin kaupungin strategia 2018–2021

Liikenneturvallisuussuunnitelma 2020

Asuntopoliittinen ohjelma 2020

Vanhuspalvelusuunnitelma 2020

Hangon ja Raaseporin kaupunkien kotoutumisohjelma 2019–2023

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2016–2017

Lapsiystävällinen kunta UNICEF 2015

HINKU hiilineutraali kunta 2013

Energia- ja ilmasto-ohjelma 2013

Raaseporin kaupungin viestintäsuunnitelma 2013

5 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on kuvata, miten kaupunki tulee työskentelemään kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Hyvinvointisuunnitelma on jaettu neljään osa-alueeseen, joita ovat fyysinen, psyykkinen ja

sosiaalinen terveys, osallisuus ja yhteistyö, turvallinen ja viihtyisä ympäristö, elinvoimaisuus ja kestävä kehitys. Monet tavoitteet ja toimenpiteet liittyvät useisiin osa-alueisiin. Hyvinvointisuunnitelman painopiste on ehkäisevässä työssä, joten toimenpiteiden tuloksia voidaan nähdä myöhemmin kuin tämän hyvinvointisuunnitelman kattaman kahden vuoden aikana. Hyvinvointisuunnitelma arvioidaan vuosittain, ja kattava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tehdään jokaista valtuustokautta varten.

Hyvinvointi ja ehkäisevä työ

Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen terveys

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Asukkaiden fyysisen hyvinvoinnin edistäminen	Liikuntaneuvontaa kehitetään ja arvioidaan tavoitteena tavoittaa neuvontaa tarvitsevat asukkaat.	Sivistys/vapaa-aikatoimiala, vanhuspalvelut	Olellaisten tunnuslukujen laatiminen liikuntaneuvonnan vaikutusten seuraamiseksi. Laadittujen tunnuslukujen seuranta.
	Tammisaaren ja Pohjan ikääntyneiden kuntosalin perustamismahdollisuuksien selvittäminen, ulkokuntosalitarjonnan laajentaminen	Sivistys/vapaa-aikatoimiala tekninen toimiala, vanhuspalvelut terveyspalvelut	Tammisaaren ulkokuntosali valmistuu
	Ulkoilureittien tarjonnan laajentaminen; ulkoilureitin toteuttaminen Ormnäsin ja Tammiharjun välille sekä Pinjaisten ja Pumpulahden väliselle osuudelle	Tekninen	Talousarvion seuranta
	Pyöräilyn edistämishjelman laatiminen yhteistyössä matkailupalvelujen kanssa	Tekninen, kaupunkikehitys	Asukaskysely
Kulttuurin ja taiteen edistäminen osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä	Kulttuurielämyksien tarjoaminen päiväkodeille ja kouluille sekä toiselle asteelle. Kulttuurielämyksien tarjoaminen hoidossa	Kulttuuripalvelut, sivistys, sosiaali- ja terveydenhuolto, yhdistykset	70 kulttuuripalvelujen tuottamaa elämystä hoidossa ja koulussa

	Tarjota tasavertaiset mahdollisuudet tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen kulttuurin eri muodoissa ja alueilla. Kulttuurikasvatussuunnitelma, kulttuuri-pedagogiikkaa museossa ja kirjastossa, kulttuuri-instituutti	Kulttuuripalvelut, sivistys, museo, kirjasto, yhdistykset	Osallistujamäärä, käyntitilastot
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen ja toimeenpano sivistystoimialan kaikissa yksiköissä	Varhaiskasvatus, esikoulu, peruskoulu, lukiot	Sivistystoimialan/esikoulun ja varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma valmis
	Palveluiden yhdenvertainen saatavuus	Kaikki toimialat	
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen	Oppilashuollon toiminta- ja prosessikuvauksen tarkentaminen. Toimintamallit ja prosessit ovat valmiit ja henkilöstö tuntee ne	Sivistys, oppilashuolto, terveyspalvelut, sosiaalihuolto	Kouluterveyskyselyn tulos
	Hyvinvointia vahvistetaan kehittämällä lapsen vahvuuksiin perustuvia työmenetelmiä, ergonomisia toimintatapoja ja liikuntakasvatusta	Varhaiskasvatus	Vähemmän haastavia tilanteita käytös-ongelmaisten lasten kanssa yksikkökohtaisen seurannan avulla. Kaikilla päiväkodeilla ja esikouluilla on oma liikekellonsa ja vastuuhenkilönsä
	Perhekeskustyötä tehostetaan. Lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä matalan kynnyksen palvelujen parantaminen. Monialaisen yhteistyön lisääminen sosiaalihuoltolain	Sosiaalihuolto, terveyspalvelut, kolmas sektori	Raskaampien hoitomuotojen käytön vähentäminen ja kustannusten hillintä

	tavoitteiden mukaisesti		
Lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen	Väkivallan ehkäisemistä koskevan suunnitelman laatiminen	Sosiaalihuolto, terveyspalvelut	Sosiaali- ja kriisi-päivystyksen tilastot, poliisin tilastot, kouluterveyskyselyn tulokset
Ikääntyneiden kotona asumisen ja kuntoutuksen tukeminen	Turvallinen kotiuttaminen hoitajakson jälkeen	Vanhuspalvelut, terveyspalvelut	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
	Seuranta- ja kuntoutusyksikön perustaminen	Vanhuspalvelut, terveyspalvelut	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
	Ehkäisevän toiminnan yksikön perustaminen	Vanhuspalvelut	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
	Päivätoiminnan kehittäminen: toiminnan keskittäminen, kuntoutuksen kehittäminen	Vanhuspalvelut, terveyspalvelut, vapaa-ajan palvelut, kolmas sektori	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
	Omaishoitoperheiden tukeminen: mm. terveystarkastukset, ryhmätoiminta, päivätoiminta, jaksohoito, omaishoitajan sijainen kotiin, kotikuntoutus	Vanhuspalvelut, terveyspalvelut, sosiaalihuolto	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
	Muistineuvonnan toiminnan kehittäminen: riittävä tuki diagnoosin jälkeen, kotona asumisen tukeminen	Vanhuspalvelut, terveyspalvelut, Uudenmaan Muistiluotsi	Vanhuspalveluiden vuosittainen arviointikertomus sekä palveluiden riittävyttä ja laatua koskeva kysely
Yhdistys- ja hyvinvointikoordinaattori	Yhdistys- ja hyvinvointityön jatkuva koordinointi	Kaikki toimialat, kolmas sektori	Yhdistys-/hyvinvointikoordinaattorin nimeäminen

Osallisuus ja yhteistyö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Yhteistyön tiivistäminen yhdistysten kanssa	Tapaamiset yhdistysten kanssa, yhteistyön struktuurin laatiminen, vastuuhenkilön nimeäminen	Matkailun, kulttuurin, liikunnan, vanhuspalveluiden, terveydenhuollon tiimivastaavat	Toteutuneet yhteistyöhankkeet, tapaamisten määrä yhdistysten kanssa, yhteistyösuunnitelma
	Ikäihmisten toimintaa järjestäville kolmannen sektorin toimijoille päätetään tarjota ilmaisia tiloja.	Vanhuspalvelut, tekninen	Toimintojen lukumäärä, osallistujamäärä.
	Vanhuspalveluiden ehkäisevän työn yksikkö (seniorineuvonta) lisää yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien ja kolmannen sektorin kanssa	Vanhuspalvelut	Tapahtumakalenteri
	Maahanmuuttajapalvelut tarjoaa tiloja eri toimijoiden maahanmuuttajille suunnatulle hyvinvointityölle	Kolmas sektori, maahanmuuttajapalvelut	Tapahtumien lukumäärä, osanottajien määrä
Kansalaistoiminnan ja yhteistoiminnan edistäminen	Avustuksia kolmannelle sektorille	Johtoryhmä	Summa € maksettuna tukena
Asukkaiden osallisuuden lisääminen terveyden, elämänlaadun ja osallisuuden parantamiseksi	Esteettömyyden budjetointi	Kaikki toimialat	Kulttuuria kaikille, tarkistuslista
	Osallistuva budjetointi, selvitetään, voivatko asukkaat päättää hyvinvointia ja terveyttä parantavista resursseista	Johtoryhmä	Toteutuneet hankkeet
	Future dialog tai vastaava asukassovellus asukkaiden aktivoimiseksi otetaan käyttöön	Kaupunkikehitysosasto, kaikkien toimialojen infovastaavat	Sovelluksen käyttöönotto, henkilöstön kouluttaminen

	Asukkaiden tapaamiset suurissa hankkeissa ja suunnitelmissa	Tekninen, kaikki toimialat	Kokousten lukumäärän seuranta
	Tiiviimpi viestintä vanhusneuvoston, maahanmuuttajaneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston kanssa	Kaikki toimialat	Päätösten ja kokousten seuranta
	Lapsivaikutusten arvioinnin sisällyttäminen päätöksentekoon. Kuulla lapsia, kun se on mahdollista	Kaikki toimialat	Tehtyjen analyysien määrän seuranta
	Vanhuspalvelusuunnitelman mukainen asiakkaita, omaisia ja henkilöstöä koskeva kysely palvelun laadusta	Vanhuspalvelut	Kerran vuodessa
	Saaristofoorumi järjestetään saaristolaisten kuulemiseksi	Kaupunkikehitysosasto	Kerran vuodessa
	Työllisyyspalvelujen osallisuusryhmä	Työllisyyspalvelut	Ryhmä perustetaan
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden edistäminen kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisella saatavuudella ja monipuolisella käytöllä	Helposti saatavilla olevat ja maksuttomat näyttelyt ja kulttuuritapahtumat	Kulttuuripalvelut	20 näyttelyä/v 250 ohjelmakohtaa/v
Toimiva joukko- ja lähiliikenne	Kyläbussin toiminnan turvaaminen, lähiliikenteen saavutettavuus	Kaupunkikehitysosasto, sosiaalipalvelut, vanhuspalvelut	Käyttäjämäärän seuranta
	Työttömien mahdollisuudet käyttää julkista liikennettä		
Viestintä	Ulkoinen ja sisäinen	Kaikki toimialat	suomi.fi PTV

	viestintä		
	Sosiaalinen media aktiivisessa käytössä	Kaikki toimialat	Seuraajamäärän seuranta sosiaalisessa mediassa

Turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Liikenneturvallisuustoimenpiteet, valistustoiminta	Liikenneturvallisuusryhmä: yhdyskuntatekniikka, sosiaali- ja terveydenhuolto, sivistys, kaupunkikehitys, Strafica, Liikenneturva, poliisi, pelastuslaitos	Liikenneturvallisuusohjelman 2020 päivittäminen, onnettomuustilastot
	Kevyen liikenteen väylien laajentaminen	Tekninen	Km kevyen liikenteen väyliä
Viihtyisät ja turvalliset viheralueet ja leikkipuistot	Raaseporin kaupungin miellyttävän kaupunkikuvan ylläpitäminen kauniilla ja hyvin hoidetuilla yleisillä alueilla, puistoilla ja uimarannoilla	Tekninen	
Asukkaiden viihtyvyyden ja sitoutuneisuuden lisääminen. Paikallisen identiteetin tukeminen ja kehittäminen	Kaupunkikuvan kehittäminen pitkällä aikavälillä kulttuurisuunnittelulla	Kaupunkikehitysosasto, Tekninen	Hanke toteutettu prosenttiperiaatteen mukaisesti
Terveellisen, viihtyisän ja virikkeellisen sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristön turvaaminen kunnan asukkaille	Ympäristöyksikkö panostaa kestävä kehityksen edistämiseen. Energia- ja ympäristöohjelman päivittäminen 2020	Ympäristöyksikkö yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa	Energia- ja ympäristöohjelman päivittäminen
Esteettömyyden parantaminen taajamissa ja julkisilla paikoilla	Esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa. Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston ottaminen mukaan	Vanhuspalvelut, Tekninen	Seuranta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta pyydyt lausunnot, Suomi.fi esteettömyystiedot

	suunnitteluprosessiin		
Vetovoimainen asuminen	Riittävän suuri ja houkutteleva tonttitarjonta asuntoja ja palveluja varten. Myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden ympäristöjen suunnitteluun panostaminen ja vetovoimaisten omakotitonttien tarjonnan varmistaminen. Asuntopoliittinen ohjelma kartoittaa eri asukas- ja asiakasryhmien asumisen tarpeet, luo toimintaohjelman, selvittää kustannukset sekä toteuttaa toimenpiteet aikatauluineen. Kaavoitus aikaansaa hyväksytyt kaavoitusohjelman mukaiset tontit	Tekninen/Kaavoitus, asuntopoliittisen ohjelman työryhmä	Kaavoitusohjelma 2020-2024, asuntopoliittinen ohjelma 2020, maapoliittinen ohjelma 2020, asukaskysely
Viihtyisiä keskuksia	Eri hankkeisiin panostaminen: kunnallisten palvelujen uudisrakennus Mustiolle, Pohjan tori, kulttuuri- ja matkakeskus Karjaalle	Tekninen	Asukaskysely, palveluverkkoselvitys syksyllä 2019
	Yleiset alueet ja puistoihin panostaminen	Tekninen/Puisto	Palveluverkkoselvitys
	Raaseporin intressien vaaliminen kaupungin ja seudun joukkoliikenteen sekä Helsingin ja Turun työmatkaliikenteen osalta. Kaupungin osallistuminen alueelliseen yhteistyöhön joukkoliikennekysymyksi	Kaupunkikehitys	Työssäkäynnin mahdollistava joukkoliikenne

	ssä		
	Keskusta-alueiden kehityksen tukeminen. Maapoliittisen ohjelman päivittäminen v. 2020. Maanomistajien tukeminen siten, että he yhdessä kaupungin kanssa houkuttelevat lisää palveluja ja asukkaita keskusta-alueille sekä kehittävät niitä toimivimmiksi ja viihtyisämmiksi	Tekninen/Mittaus ja kiinteistönmuodostus, kaupunkikehitys	Maapoliittisen ohjelman 2020 päivittäminen

Elinvoimaisuus ja kestävä kehitys

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Arviointimittarit
Yritysten perustaminen	Hyvien edellytysten luominen yrityksille. Yhteistyötä Novagon kanssa	Kaupunkikehitysosasto	Yritysten määrän kasvu, uusien yritysten määrän kasvu
	Yritystapaamisia	Kaupunkikehitysosasto	12 yritystapaamista vuoden aikana
	Riittävän suuren ja houkuttelevan tonttitarjonnan aikaansaaminen kaupunkiin palvelujen ja yritysten perustamista varten	Tekninen/Kaavoitus	Kaavoitusohjelma 2020-2024, maapoliittinen ohjelma 2020
Työllisyyden lisääminen	Kuntouttava työtoiminta, työkokeilu ja palkkatuettu työ	Työllisyyspalvelut, kolmas sektori	Työttömiä alle 7,5 % (ELY-keskuksen tilasto)
Tulomuuton lisääntyminen	Kaupungin positiivinen markkinointi ja kampanjointi	Kaupunkikehitys, markkinointiryhmä	Tulomuuttotilastot
	Pakolaisten kotouttamishanke, Resurssipankki	Sosiaalihuolto, kolmas sektori	
Matkailun kehittäminen	Ympärivuotiset	Kaupunkikehitys	Vierailutilastot, uusia

	dynaamiset matkailupalvelut ja verkkoyhteistyö		matkailutuotteita
Kaupungin kestävyuden parantaminen	Monialainen työryhmä kehittää keinoja ruokahävikin vähentämiseksi	Tekninen/Ruokahuolto	Kaupunginvaltuusto hyväksyi ruokahuollon suuntaviivat 3.6.2019 §:ssä 67. Ruokahävikki punnitaan päivittäin kaupungin kaikissa kouluissa
	Ruokahuolto valmistaa ravitsevaa ja hyvää ruokaa taloudellisesti edulliseen hintaan. Se karsii ja vähentää lisäaineita sekä lisää luomutuotteiden osuutta. Ruokahuolto kehittää uusia kasvisruokia ja tuo ne ruokalistoille	Tekninen/Ruokahuolto, Kaupunkikehitys/Hinku	Raaseporin kaupunki on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on vähentää CO2-päästöjä. Luomutuotteiden osuus kasvaa vuonna 2020
	Siivous luo terveellisen ja viihtyisän ympäristön kaupungin tiloissa sekä lisää ympäristöystävällisten siivousaineiden käyttöä. Joutsenmerkki ja ePuhtaus 2020	Tekninen/Toimitilahuolto	Saavutettu 90 %:n Joutsenmerkkituotteiden käyttöaste vuoteen 2020 mennessä. Seuranta sähköisellä ePuhtaus 2020 - laadunseurantaohjelmalla
	Jätehuollon sopeuttaminen vastaamaan EU:n direktiivien vaatimuksia materiaalien tulevasta uudelleenkäytöstä ja kierrätyksestä. Yksikkökohtaisten kierrätysuunnitelmien laatiminen	Tekninen/Jätelautakunta, Sivistys	Jätelautakunnalla on jo entuudestaan kattava rekisteri kunnan vastuulla olevista vuosittaisista sekajätteiden kuljetuksista. Kouluissa on astiat ja jätteiden lajittelujärjestelmät
	Toteutetaan kaupungin strategia olla CO2-neutraali kunta vuoteen 2035 mennessä. Kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen, esim. aurinkopaneelien asentaminen, hake- tai	Tilahallinto, oma talousarvio	Palveluverkkoselvitys syksyllä 2020. Pitkän aikavälin suunnitelma, 3 vuotta

	maalämpöhankeet		
--	-----------------	--	--

5.1 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma – Raaseporin kaupunki

1. Johdanto

Ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annettu laki (523/2015) ohjaa päihdehaittojen vähentämiseksi tehtävää työtä. Kunnat vastaavat päihteiden käytön seurannasta ja sitä koskevasta tiedotuksesta kaupungissa sekä siitä, että väestö saa tietoa päihteiden käytön aiheuttamista haitoista. Kunnat antavat myös tietoa haittojen ehkäisystä kaikilla kaupungin toiminta-alueilla sekä tukevat ehkäisevän päihdetyön toimia.

Ehkäisevä päihdetyö on tärkeä osa kaupungin hyvinvointityötä ja osa Raaseporin kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on vähentää alkoholin, huumeaineiden, tupakkatuotteiden ja rahapeliin käytöstä aiheutuvia haittoja. Vahinkoja voidaan vähentää kyseisten tuotteiden tarjontaa ja kysyntää rajoittamalla. Käytetyt menetelmät perustuvat tieteelliseen tutkimukseen ja hyviin käytäntöihin (Lähde: Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma, sosiaali- ja terveysministeriö, 2016).

Toimintaohjelma (Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma, sosiaali- ja terveysministeriö, 2016) sisältää kuusi painopistealuetta, joihin ehkäisevän työn tavoitteet ja kehittämisalueet pohjautuvat.

- Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet ovat kunnossa.
- Haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden ja yhteisöjen valintojen sekä sosiaali- ja terveyspolitiikan tueksi
- Riskikäyttö ja haitat tunnistetaan sekä tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa.
- Haittojen ehkäisyyn panostetaan lähiyhteisössä.
- Henkilöstöllä on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista.
- Paikallista päihteiden käyttöä koskevaa politiikkaa toteutetaan suunnitellusti ja laajassa yhteistyössä.

2. Raaseporin nykytila

Päihteiden käytön ja mielenterveyden häiriöiden aiheuttamat terveysriskit ovat kansallisesti lisääntymässä, mikä koskettaa kaikkia kuntia.

Lasten ja nuorten tilastot saadaan Kouluterveyskyselystä ja muun väestön tilastot Sotkanet-palvelusta. Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi peruskoulun vuosikurssien 4-5 ja 8-9 opiskelijoille, lukion 1-2 vuoden opiskelijoille sekä oppilaitosten 1-2 vuoden opiskelijoille.

2.1 Tupakkatuotteiden käyttö

Raaseporin osalta ei ole saatavilla tilastoa aikuisten tupakkatuotteiden käytöstä, mutta maan yleisenä suuntauksena on pitkään ollut tupakoinnin vähentyminen, mikä kuitenkin pysähtyi vuosina 2017-2018. 20-64-vuotiaista miehistä 15 % tupakoi ja 5 % käyttää nuuskaa; samankäisistä naisista 13 % tupakoi ja alle 1 % nuuskaa. Lähde: THL Tupakkatilasto 2018

Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan 1,5 % 4-5 vuosikurssien oppilaista on käyttänyt nuuskatuotteita vähintään kerran, kun tulos oli 1,25 % vuonna 2017. Nuuskaa vähintään kerran käyttäneiden osuus on erityisesti poikien kohdalla noussut 2,2 %:sta (2017) 3,4 %:iin 2019. Myös tyttöjen nuuskan käyttö on hieman lisääntynyt.

Vuosiluokkien 8-9 oppilaiden päivittäinen tupakointi on vähentynyt merkittävästi, nimittäin 15 %:sta vuonna 2017 6 %:iin vuonna 2019. Vuonna 2019 vuosikurssien 8-9 tytöt tupakoivat poikia enemmän.

Päivittäinen nuuskan käyttö on lisääntynyt vuosikurssien 8-9 oppilaiden keskuudessa 4,2 %:sta vuonna 2017 6,5 %:iin vuonna 2019. Päivittäin nuuskaavien poikien osuus on 10,6 %, eli merkittävä kasvu vuodesta

2017, jolloin 8,5 % pojista nuuskasi päivittäin.

Lukion poikien nuuskan käyttö on lisääntynyt merkittävästi vuodesta 2017. Tuolloin 1,9 % pojista käytti nuuskaa päivittäin, kun taas vastaava luku vuonna 2019 oli 10,1 %. Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevien poikien vastaavat luvut ovat 20,4 % vuonna 2017 ja 26,1 % vuonna 2019. Asenne nuuskaa kohtaan on lukiossa tullut myönteisemmäksi, ja se on edelleen korkea ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevien keskuudessa. Vuonna 2019 lukion opiskelijoista 58,2 % hyväksyi samanikäisten nuuskan käytön (46,1 % vuonna 2017). 70 % ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista hyväksyy nuuskan käytön (75,1 % vuonna 2017). Lähde: Kouluterveyskysely 2019.

2.2 Alkoholin käyttö

Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina on 7,8 litraa, mikä on Raaseporissa korkeampi kuin maan keskiarvo 6,9 litraa. 15-vuotiaiden osalta luku on Raaseporissa 9,2 litraa, kun maan keskiarvo on 8,2 litraa Sotkanetin vuoden 2019 tilastojen mukaan.

Niiden vuosikurssien 8–9 oppilaiden osuus, jotka ilmoittivat, etteivät he käytä lainkaan alkoholia, oli 49,8 % vuosina 2017 ja 2019. Myös lukiossa niiden osuus, jotka ilmoittavat, etteivät he käytä alkoholia, on ollut sama 24,1 % vuosina 2019 ja 2017; ammatillisessa oppilaitoksessa osuus on kasvanut 13,7 %:sta vuonna 2017 27,3 %:iin vuonna 2019.

Vuonna 2019 yhä harvempi (10,5 %) vuosikurssien 8–9 opiskelija kertoi juoneensa itsensä juovuksiin kerran kuukaudessa. Vuonna 2017 vastaava luku oli 15,8 %.

Vähintään kerran kuukaudessa itsensä juovuksiin juoneiden osuus on lukiossa kasvanut 19,3 %:sta vuonna 2017 27,2 %:iin vuonna 2019. Tyttöjen keskuudessa kasvu on suurempi eli 13,3 %:sta vuonna 2017 29,4 %:iin vuonna 2019.

Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa alkoholinkäyttö on hieman vähentynyt: 33,1 % opiskelijoista ilmoitti vuonna 2017 juovansa itsensä juovuksiin vähintään kerran kuukaudessa mutta vuonna 2019 vastaava luku oli 28,2 %.

Suhtautuminen samanikäisten alkoholinkäyttöön on erittäin positiivista. Lukiossa 90 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 77,7 % opiskelijoista hyväksyy samanikäisten vähäisen alkoholinkäytön. Samanikäisten alkoholinkäytön päihtymistarkoitukseen hyväksyy 64,3 % lukiolaisista ja 57,1 % ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista. Yläasteen 8–9 vuosikurssien oppilaista 65,6 % hyväksyy samanikäisten vähäisen alkoholinkäytön ja 30,5 % sen, että samanikäiset käyttävät alkoholia päihtymistarkoitukseen.

Mistä alaikäiset saavat alkoholia? Kaikkiaan 218 vuosikurssien 8–9 oppilasta ilmoittaa, että perheenjäsen on välittänyt heille alkoholijuomia vuonna 2019! Lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelee kaikkiaan 197 opiskelijaa. Lähde: Kouluterveyskysely 2019.

2.3 Huumeiden käyttö

Saatavuus

Lukiolaisista 53,2 % ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 62,1 % on sitä mieltä, että omalta kotipaikalta saa hyvin tai melko helposti kannabista. Yläasteen vuosikurssien 8–9 opiskelijoista 49,3 % on sitä mieltä, että omalta kotipaikalta on hyvin tai melko helppoa saada huumeita. Lähde: Kouluterveyskysely 2019.

Käyttö

Peruskoulun vuosiluokkien 8–9 oppilaista 7,7 % on kokeillut kannabista kerran vuonna 2019. Vuonna 2017 vastaava luku oli 9,5 %.

Lukiolaisista 12,8 % on vuonna 2019 kokeillut kannabista kerran (tytöistä 14,4 % ja pojista 11,1 %). Vuonna 2017 vastaava luku oli 10,2 % (tytöistä 5,8 % ja pojista 15,1 %).

Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista 21,6 % on kokeillut kannabista kerran (tytöistä 19 % ja pojista 23,2 %). Vastaava luku vuonna 2017 oli 16,6 % eli tytöistä 12,7 % ja pojista 18,6 %.

Kysyttäessä onko käyttänyt kannabista viimeisten 30 päivän aikana myönteisesti vastasi 8,6 % ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista, 5 % lukiolaisista ja 2,7 % peruskoulun vuosiluokkien 8-9 opiskelijoista. Lähde: Kouluterveyskysely 2019.

Suhtautuminen huumeiden käyttöön

Ammatillisen oppilaitoksen nuoret suhtautuvat hieman myönteisemmin siihen, että samanikäiset käyttävät kannabista, sillä 25 % heistä hyväksyy aineen käytön. Lukiossa sen hyväksyy 20,4 % ja peruskoulun vuosiluokkien 8-9 oppilaista 13,4 %. Lähde: Kouluterveyskysely 2019.

3. Raaseporin visio

Ihana Raasepori toimii kestävästi!

Raasepori tekee ehkäisevää päihdetyötä sekä tarjoaa asianmukaista hoitoa ruotsin ja suomen kielellä. Kaikenikäisten monipuoliset ulko- ja sisäliikunnan mahdollisuudet sekä taide- ja kulttuurielämykset tarjoavat mielekästä päihdeetöntä vapaa-aikaa. Lapsilla on oikeus turvalliseen ja päihdeettömään kasvuympäristöön.

4. Raaseporin ehkäisevän päihdetyön rakenteet

Raaseporin strategia ohjaa kaupungin toimintaa.

Raaseporin ehkäisevä työ perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön ja erilaisiin verkostoihin. Ehkäisevällä työllä on oltava riittävät resurssit.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupungin hyvinvointia ja terveyttä sekä nimeää ehkäisevää päihdetyötä koordinoivan ja siitä vastaavan toimielimen.

Ehkäisevän työn johtaminen ja koordinointi perustuvat uusimpaan tietoon, joka raportoidaan hyvinvointikertomuksessa sovittujen indikaattoreiden mukaisesti.

Suunnitteilla olevassa sote-uudistuksessa ehkäisevä päihdetyö jää kaupungin vastuulle, kun taas maakunnat tukevat asiantuntijatyötä.

Kaupunki tarjoaa asukkailleen tietoa päihteiden, tupakkatuotteiden, rahapalien ja niiden aiheuttamien haittojen riskeistä sekä mahdollisuuksista vähentää niiden käytöstä aiheutuvia haittoja ja saada apua.

Tavoitteena on lisätä asukkaiden tietoisuutta riskeistä esimerkiksi tiedottamisen ja yksilöllisen neuvonnan avulla.

5. Tavoitteet

5.1. Tietoa riskeistä

Tavoitteet	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi
Itsearviointiin perustuva tieto	Itsearviointiin liittyvää materiaalia lisätään kaupungin verkkosivuille	Kaupungin kotisivuilla on helposti saatavilla olevaa tietoa
Tietoa riskeistä suunnataan eri elämänvaiheisiin ja erityisryhmille	Kampanjat, tapahtumat, yksilöllinen neuvonta	Esimerkiksi päihteiden käytön ehkäisemistä koskeva teemaviikko, tupakaton päivä ja muut teemat

5.2. Riskien ja vahinkojen tunnistaminen ja varhainen tuki

Tavoitteet	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi

Tunnistetaan päihteiden, tupakkatuotteiden ja rahapelaamiseen liittyvät riskit ja asiakasta tuetaan varhaisessa vaiheessa	<p>Systemaattinen mini-interventio ja muut menetelmät. Esimerkiksi Audit, rakenteinen kirjaaminen, mini-interventio ADSUME, aikuisten ja ikäihmisten terveydenhuollon kyselylomake, sähköinen terveystarkastus</p> <p>Arvioidaan ja otetaan käyttöön menetelmiä, joita käytetään riskien tunnistamiseen</p> <p>Yhteisen itsearviointilomakkeen juurruttaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa</p> <p>Päivitetään Lapset puheeksi -toimintamalli vastaamaan viimeisimmän version mukaiseksi</p>	<p>Tunnistetaan muutostarpeet ja laaditaan kehittämissuunnitelma</p> <p>Toteutuneet itsearviointit ja koettu hyöty</p> <p>Koulutuksen järjestäminen</p>
Ehkäisevässä työssä tunnistetaan ja opastetaan asiakkaita, jotka tarvitsevat ehkäisevää päihdetyötä	<p>Kehitetään etsivän työn menetelmiä ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Etsivä nuorisotyö, -Seniorineuvonta, -terveystarkastukset (omaishoitajat, työttömät), -terveyskeskuksen erityisvastaanotot, -mielenterveyshuollon asiakkaat 	<p>Eri asiakasryhmille kohdennettujen käyntien sisältö ja käytettävä materiaali on määriteltä</p> <p>Terveystarkastuksen lukumäärä erityisvastaanotoilla ja käyntien lukumäärä Seniorineuvonnassa</p> <p>Prosessien kuvaukset</p>

5.3. Haittojen ehkäisy lähiympäristössä

Tavoitteet	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi
Ehkäisevä päihdetyö sisältyy varhaiskasvatuksen ja koulujen perustehtäviin, toimintatapoihin ja työkalutuuriin	<p>Varhaiskasvatuksessa esimerkiksi vanhempien päihteiden käyttö otetaan tarvittaessa esille. Lasten kasvun ja lähiympäristön turvaamiseksi on laadittu yhteiset keinot, ja ne on otettu käyttöön</p> <p>Lapset puheeksi -menetelmän ohjaaminen perhekeskuksissa</p> <p>Koulut kirjaavat lukuvuosisuunnitelmiinsa toimenpiteitä ehkäisevään päihdetyöhön päihteiden käytön ehkäisemiseksi sekä varhaiseen puuttumiseen</p> <p>Kaupunki suunnittelee yhteistyössä poliisin kanssa valistuskäyntejä kouluihin. Toimintakäytäntöjä suunnitellaan yhdessä poliisin ja</p>	<p>Uusien toimintatapojen tarpeet on tunnistettu ja ne kirjataan opetussuunnitelmaan</p> <p>Varhaiskasvatuksen henkilöstön päivitetty ohjeet ovat kaikkien saatavilla</p> <p>Tarpeet tunnistetaan</p> <p>Käyntien määrät dokumentoidaan</p>

<p>Ehkäisevän päihdetyön mahdollisuuksia hyödynnetään niissä ympäristöissä, joissa asukkaat viettävät vapaa-aikaansa</p>	<p>terveydenhuollon kanssa.</p> <p>Nuorisotyön parissa olevia nuoria kannustetaan päihteettömään ja tupakattomaan elämäntapaan. Nuorten itsetuntoa sekä kykyä itsekuriin ja päätöksentekoon vahvistetaan. Käytössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Etsivä nuorisotyö -päihde- ja seksuaalivalistus -vapaa-ajan toiminta -nuorisotilat -leiritoiminta -kesäaktiviteetit <p>Päihteettömyyttä tuetaan yhdistysten avustuskriteereissä ja tilojen käyttöä koskeissa säännöissä</p> <p>Käytössä on tai tulisi ottaa käyttöön:</p> <ul style="list-style-type: none"> -avustushakemusten yhteydessä järjsteön tai yhdistyksen tulee liittää mukaan ehkäisevän päihdetyön ohjelma <p>Asukkaille ja muille sidosryhmille tarjotaan mahdollisuutta osallistua ehkäisevän päihdetyön suunnitteluun</p> <p>Nuorisovaltuustolle, vammaisneuvostolle ja vanhusneuvostolle ja maahanmuuttajaneuvostolle annetaan mahdollisuus antaa lausuntonsa ehkäisevän päihdetyön suunnittelusta edustamissaan ryhmissä</p>	<p>Sivistys- ja sosiaali- ja terveydenhuolto tekevät yhteistyötä näissä asioissa</p> <p>Järjestöjen ja yhdistysten avustusten myöntämiskriteerit päivitetään</p> <p>Osallistujien/ tapahtumien lukumäärä</p>
<p>Päihdehaittojen ehkäisy sisällytetään kaupungin henkilöstön terveyden edistämistyöhön</p>	<p>Kaupungin ehkäisevän päihdetyön ohjelma sisältää yhteiset linjaukset päihteiden käyttöön liittyvien haittojen ehkäisemiseksi ja tupakkatuotteiden käytön vähentämiseksi.</p> <p>Käytössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> -varhaisen puuttumisen ohjeet, -savuton työpaikka 	<p>Olemassa olevien ohjeiden ajantasaistaminen ja esimiesten tiedonsaannin varmistaminen.</p> <p>Uuden henkilöstön ja esimiesten perehdyttäminen.</p>

5.4. Henkilöstön osaaminen ehkäisevään päihdetyöhön liittyvissä kysymyksissä

Tavoitteet	Toimenpiteet	Seuranta ja arviointi
		Tehdään täydennyskoulutuksen

Ammattilaisilla on riittävää osaamista ehkäisevään päihdetyöhön liittyvissä kysymyksissä	Henkilöstöllä on käytettävissään ehkäisevän päihdetyön materiaalia ja täydennyskoulutusta oman toimialansa työn tukemiseksi	tarpeen arviointi ja koulutussuunnitelma Laaditaan käytännöt koulutuksissa käytettävän aineiston jakamisesta
--	---	---

6. Ehkäisevän päihdetyön vaikutusten seuranta

Kaupungin ehkäisevä päihdetyö perustuu tutkimukseen ja hyviksi havaittuihin menetelmiin. Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat myös kansalliset ohjelmat ja suositukset. Tämän työn vaikutusten seuraaminen edellyttää seurantajärjestelmää. THL:n keskeiset indikaattorit ovat kunnille väline ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa ja kehittämisessä. Ehkäisevän työn käytäntöjä ja menetelmiä on arvioitava ja päivitettävä säännöllisesti.

Kuntien keskeiset alkoholin ja muiden huumeiden indikaattorit (THL, Sotkanet).

Päihdehaittoja ennakoivat tekijät:	Taustaindikaattorit:	Päihteiden vaikutus hyvinvointiin:
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100%:n alkoholina, litraa	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä
Työttömät, % työvoimasta	Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1000 asukasta
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä	Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista	Päihdehuollon avopalvelussa asiakkaita /1000 asukasta
	Päihdehuollon nettokustannukset €/asukas	Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset /1000 asukasta
	Päihtyneiden säilöönnotot /1000 asukasta	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta
	Asunnottomat yksinäiset/1000 asukasta	

Päihdehaittoja ennakoivat tekijät

1.		2017	2018	2019
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa				
	Imatra	11,1	10,9	10,7
	Kirkkonummi	5,7	5,7	5,6
	Porvoo	7,1	7,1	6,8
	Raasepori	7,9	8	7,8

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id 714)

2.		2016	2017	2018
Työttömät, % työvoimasta				
	Imatra	17,6	16	13,7
	Kirkkonummi	10,4	8,8	7,4
	Porvoo	10,4	9,2	8,2
	Raasepori	11,2	9,9	8,7

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:181)

3.		2016	2017	2018
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä				
	Imatra	8,5	8,9	9,4
	Kirkkonummi	9,8	10,5	10
	Porvoo	9	10	8,3
	Raasepori	11,3	10,7	9,7

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3219)

Taustaindikaattorit

4.		2017	2019
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista			
	Imatra	8,5	10,8
	Kirkkonummi	8,8	8,8
	Porvoo	8,5	8,8
	Raasepori	15,8	10,5

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:289)

5.		2017	2019
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)			
	Imatra	10	8,6
	Kirkkonummi	5,6	5,4
	Porvoo	9,9	6
	Raasepori	15,2	8,5

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:4730)

6.		2017	2019
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista			
	Imatra	7,3	9
	Kirkkonummi	6,1	10,7
	Porvoo	6,7	7,6
	Raasepori	10,1	7,7

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:290)

7.		2016	2017	2018
Päihdehuollon erityispalvelujen nettokäyttökustannukset, euroa / asukas				
	Imatra	15,4	10,6	13,5
	Kirkkonummi	26,4	25,5	26,7
	Porvoo	31,9	35,5	38,1
	Raasepori	20,7	20,1	21,6

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1273)

8.				
Päihtyneiden säilöönnotot / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Imatra	15	15,3	10,9
	Kirkkonummi	6,3	5,5	3,4
	Porvoo	8,3	6,6	5,6
	Raasepori	11,4	9,6	12,7

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3094)

9.				
Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Kirkkonummi	1,8	0,3	0,7
	Porvoo	0,4	0,9	0,3
	Raasepori	1,6	0,8	0,2

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:2618,484)

Päihteiden vaikutus hyvinvointiin

10.				
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)		2016	2017	2018
	Imatra	1,2	0,9	1
	Kirkkonummi	0,9	1,2	1,1
	Porvoo	1	0,9	0,8
	Raasepori	0,8	0,8	0,8

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:191)

11.				
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Imatra	2,3	2,5	3,5
	Kirkkonummi	1,9	1	2,5
	Porvoo	1,9	1,9	1,5
	Raasepori	0,2	0,2	0,5

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1270)

12.				
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Imatra	10,2	15,1	15,9
	Kirkkonummi	7,7	9,4	9,3
	Porvoo	10,3	10,7	14,9
	Raasepori	13,5	16,1	14,5

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:1271)

13.				
Polisiin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Imatra	4,4	4,6	4,4
	Kirkkonummi	3,6	4,3	2,7
	Porvoo	2,7	2,8	3,4
	Raasepori	3,7	2,7	2,8

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3089)

14.				
Polisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta		2016	2017	2018
	Imatra	9,2	5,8	7,5
	Kirkkonummi	7,1	5,2	5,1
	Porvoo	5	4,6	4,9
	Raasepori	7,4	6,2	5,6

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020 (id:3113)

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

6 Suunnitelman laatijat

7 Suunnitelman hyväksyminen